BOSTON PUBLIC LIBRARY
CHIEF OF BOOK SELECTION DT
REFERENCE DIVISION
COPLEY SQ BOSTON MASS 16

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

Copyright, 1951, by the Society of the Franciscan Fathers

XXXVI. Nr. 35 (61) ANTRADIENIS, (Tuesday), RUGPIŪČIO (August) 21 d. 1951 M. SIX CENTS

KULTŪRINĖ AUTONOMIJA TREMTINIAMS

Prieš tam tikrą laiką BALFo centras buvo parašęs memorandumą Vakarų Vokietijos vyriausybei, prašydamas suteikti lietuviams tremtiniams autonomiją jų religiniuose ir kultūros reikaluose. Taip pat kartu buvo prašoma sutikimo leisti persikelti į Vakarų Vokietiją Austrijoje esantiems lietuviams.

Pereitą savaitę BALFas gavo Bonnos vyriausybės atsakymą, kuriame užtikrinama prašytoji kultūrinė autonomija, o dėl Austrijos lietuvių, tai vyriausybė sako, jog ji sutinkanti klausimus spręsti kiekvieno persikeliančiojo pavieniui, bet ne visų bendrai.

VIS DAUGIAU BĖGA

Berlynas. — Bėgimai iš anapus geležinės uždangos į Vakarus pastaruoju laiku vis gausėja. Šiomis dienomis atsisakė į Lenkiją grįžti lenkų užs. reikalų ministerijos tarnautojas ir "Wiadomosci Polskie" redatkorius B. Boromicz, nors, išvykstant jam į užsienį, komunistinė Lenkijos vyriausybė įkaitais pasiliko jo žmoną, motiną ir vaiką. Tuo pačiu metu iš rytinės Vokietijos zonos atbėgo į Vakarus du Jenos universiteto profesoriai, Dr. Friedrich ir Dr. M. Kersten. Prie Bavarijos sienos Čekoslovakijos pasienio policija apšaudė bandančius pabėgti per sieną tris slovakus. Vienas jų buvo nušautas, bet kitiems pavyko pabėgti. Du jauni vokiečiai laiveliu pasiekė Švediją.

REIKALAUJA IŠTIRTI KATYNO ŽUDYNES

Washingtonas. — Atstovų rūmuose H. J. Latham, resp., N. Y., pasiūlė, kad būtų ištirta lenkų karininkų Katyne išžudymas ir išaiškintas tikrasis jo kaltininkas. Latham nurodė, jog, kongrese gautomis karinėmis informacijomis, šios žudynės buvo įvykdytos Sovietų. Jis siūlo šį dalyką pilnai išaiškinti, kad Jungt. Tautos galėtų imtis to klausimo sprendimo.

TITO KRIKŠTIJA IŠ NAUJO

Belgradas. — Po karo Jugoslavijoj buvo daug gatvių pavadinta įvairiais sovietiniais vardais. Dabar Tito pradėjo tų gatvių ir aikščių vardus vėl keisti. Stalino aikštė dabar pavadinta Gegužės 1 vardu. Taip pat pakeisti vardai Raudonosios Armijos, Maršalo Tolbuchino ir eilės kitų gatvių.

SABOTAŽAS ČEKOSLOVAKIJOJ

Praga. — Čekoslovakijos geležinkeliuose nuolat didėja suirutė. Labai padaugėjo traukinių susidurimų, nuvirtimų nuo bėgių, gaisrų, pylimų griuvimų ir t.t. Daugumoje atvejų tai esą sabotažo veiksmai. Dėlto geležinkelių susisiekimas yra labai sutrikęs. Traukiniai retai išeina pagal tvarkaraštį. O dėl traukinių vėlavimų darbininkai negali laiku atvykti į darbovietes. Tuo būdu krinka ir visas ūkinis gyvenimas.

Paliaubų galimybės labai netikros

Tokio. — Dėl paliaubų Korejoje šiuo metu pasėdžiauja tik pakomisė, kuri tariasi dėl neutralinės zonos pravedimo. Po pirmųjų posėdžių buvo kilę optimizmo, kad susitarti pagaliau pavyks. Bet dabar tas optimizmas mažėja. Nors derybos vyksta slapta ir apie jų eiga nieko nepranešama, bet iš įvairių duomenų susidaromas įspūdis, kad derybos vėl užkliuvusiso. Sekmadienio posėdžio metu komunistų delegacija iškėlė kaltinimą, kad Jungt. Tautų pajėgos tariamai pažeidusios neutralinę derybų zoną, po ko Jungt. Tautų atstovai išvyko pranešti apie tai vyresnybei, kad dalykas būtų ištirtas. Tuo pačiu metu komunistų radijas varo smarkią prieš JAV nukreiptą propagandą ir skelbia, kad jie Jungt. Tautų pasiūlytos neutralios zonos neprimsią. Š. Korejos ministeris pirm. Kim Il Sung Pyongyange pasakė kalbą, grasindamas, kad, jei paliaubų derybos nutrūktų, amerikiečius jie pulsią ne tik žemyne, bet ir didelėmis oro pajėgomis.

Be to, pastebima, jog jei ir pavyktų dėl neutralinės zonos susitarti, paliaubų klausimas dar nebūtų išspręstas. Toliau darbų tvarkoj numatyta tartis dėl tarptautinės komisijos, kuri galėtų laisvai visoje Korejoje tikrinti, ar susitarusios šalys laikosi paliaubų sąlygų. Bet esamais duomenimis komunistai ir su tuo nemano sutikti. Jie nori, kad ta komisija veiktų tik neutralioj zonoj. Tad ligi šiol dar labai netikra, ar dėl paliaubų pavyks susitarti, o jei ir pavyktų, tai ligi to dar praeis ilgesnis laikais.

Kovos fronto

Fronte, buvusios kurį laiką aprimusios, kovos vėl prasideda platesniu mastu. Rytiniame sektoriuje ypač frontas yra pagyvėjęs. Kai kuriuose ruožuose amerikiečių artilerija panaudojo ligi šiol nebuvusio stiprumo ugnį. Nors oras yra pablogėjęs, viduriniam fronte vyko taip pat smarkios kautynės ir amerikiečių daliniai pažengė šiek tiek pirmyn. Taip pat sustiprėjo ir oro kovos. Šeštadienį dviejuose oro susirėmimuose dalyvavo iš abiejų pusių net 111 sprausminių lėktuvų. Sekmadienį 29 amerikiečių sprausminiai lėktuvai susikovė su priešo 46 lėktuvų junginiu, iš kurio 2 lėktuvu unmušė ir 5 sužalojo. Taip pat JAV aviacija rėmė ir fronto dalinius ir naikino priejo užnugary sandėlius, geležinkelius, tiltus bei kitus karinius taikinius. Šiuo metu frontas yra 100 mylių ilgio.

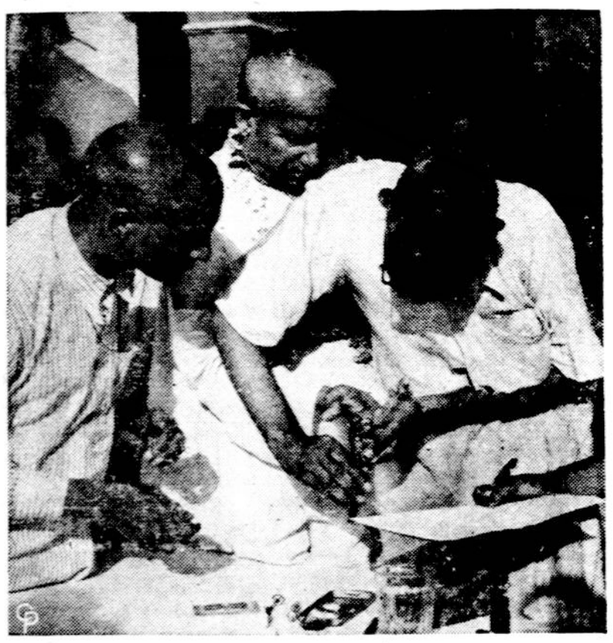

Mahant Digvijaynath, generalinis sekretorius indų nacionalinės organizacijos Mahasalha, savo krauju pasirašo priesaikos raštą, kad jis ligi mirties rems Indijos vyriausybę. Tokius priesaikos raštus krauju pasirašė apie 400 vyrų ir moterų.

ANGLAI SU IRANU TEBESIDERA

Teheranas. — Anglų su iraniečiais derybos dėl naftos tebevyksta, bet kol kas nėra pavykę pasiekti susitarimo. Anglai pareiškė sutinką pripažinti naftos pramonės suvalstybinimą ir pasiryžę savo naftos bendrovės turtą perduoti Irano vyriausybei, bet nori, kad pati gamyba ir naftos pardavimas būtų jiems paliktas. Taip pat jie siūlo, kad gautas pelnas būtų pasidalintas pusiau. Kartu anglų delegacijos pirmininkas pareiškė, kad Iranui atmetus šį pasiūlymą ir nevykstant susitarti, Anglija naftą pirks kitur ir Irano naftos pramonę boikotuos. Anglų naftos bendrovė šiuo metu didina gamybą kitur esančiose savo įmonėse ir jos tanklaiviai, anksčiau gabenę Irano naftą, dabar ją veža iš Men Al Ahmadi. Milžiniškos Abadano valyklos nuo liepos 31 d. yra sustabdytos, nes visi rezervuarai yra pilni, o tanklaiviai daugiau naftos nebeima. Dalis anglų specialistų jau yra išvykę, o kita didelė dalis ruošiasi išvykti artimiausiu laiku.

Dėl šių sąlygų Irano vyriausybė, nebegaudama pajamų už naftą, yra atsidūrusi nemažuose finansiniuose sunkumuose. Bet anglų pasiūlymo Iranas vis tiek nenori priimti ir įteikė savo pasiūlymą. Šio pasiūlymo turinys dar viešai nepaskelbtas, bet anglų delegacijos pirmininkas pareiškė esąs susidaręs įspūdį, kad Teheranas iš tikro nori susitarti. Iš šio pareiškimo daromos išvados, jog susitarimo galimybės esančios padidėjusios. Paskutiniuose pasitarimuose reikšmingą vaidmenį suvaidinęs prez. Trumano įgaliotin. A. Harriman, kuris Irano vyriausybę paprašęs anglų pasiūlymus rūpestingai apsvarstyti, nurodydamas, kokie susidarys sunkumai, jei anglai atšauks savo specialistus.

Demonstracijos Teherane

Vykstant deryboms, fanatiška Fedayan mahometonų sekta vėl suruošė Teherane demonstracijas, kurių met buvo reikalaujama, kad vyriausybė nedarytų anglams jokių nuolaidų. Nors demonstracijos buvo nedidelio masto, bet buvo peiliais sužeista eilė policininkų ir suimta kelios dešimtys demonstrantų.

S. Rhee, pietinės Korėjos prezidentas, pareiškė, kad demokratija šalia komunizmo gyventi negali. Vienas ar kitas turi žuti.

KOMUNISTAI RUOŠĖSI NUVERSTI INDONEZIJOS VYRIAUSYBĘ

Jakarta. — Indonezijos karo policija suėmė apie šimtą komunistų, tarp kurių ir šešioliką parlamento atstovų. Oficialios įstaigos paskelbė, kad suimtieji ruošėsi su Kinijos komunistų pagalba nuversti krašto vyriausybę ir įvesti komunistinę diktatūrą. Per kratą komunistų partijos biure ir komunistų kontroliuojamo Darbininkų Kongreso būstinėj rasta daug inkriminuojančių dokumentų.

POTVYNIAI MANDŽURIJOJ

Tokio. — Mukdeno radijo stotis pranešė, jog po didelių lietų kilo potvyniai, kure apsėmė 40.000 žmonių gyvenamą plotą. Maistas apsemtiesiems buvo numestas iš lėktuvų.

VĖL SUĖMĖ ŠEŠIS KOMUNISTUS

Washingtonas. — JAV teisingumo organai vėl suėmė 6 komunistų vadus. Tuo būdu keturiais atvejai yra jau suimta 46 vadovaujantieji JAV komunistai, neskaitant 11 anksčiau nuteistųjų. Visi jie kaltinami ruošę sąmokslą jėga nuversti JAV vyriausybę. Tarp suimtųjų yra ir Steve Nelson, revoliucinei veiklai paruoštas Lenino vardo mokykloje Maskvoje. Kiti suimtieji yra W. Albertson iš Detroito, B. L. Carethers, J. H. Dolsen ir A. R. Ona iš Pittsburgho ir I. Weissman iš New Yorko.

KININJOJ ŽUDOMI UŽSIENIEČIAI

Hong - Kongas. — Peipingo radijas paskelbė, jog nubausti mirtimi vienas italas ir vienas japonas, nes jie JAV papirkti kesinęsi nužudyti Mao-Tse-Tungą. Valstybės Departamentas pareiškė, jog tasai kaltinimas yra komunistų prasimanytas.

Su nužudytaisiais dar nubausti ir keturi kiti užsieniečiai kalėti. Tarp jų pasmerktas ligi gyvos galvos kalėti ir Yihsien vyskupas T. Martina.

Kaip pasmerktiesiems mirties basumė buvo įvykinta, nepranešama. Tik paskelbta, kad ją vykdant dalyvavo minios žmonių. Manoma, jog tomis bylomis ir viešu taramiems nusikaltėliams bausmės vykdymu komunistai siekia sukelti gyventojų masėse JAV neapykantą.

AUDRA PADARĖ DIDELIŲ NUOSTOLIŲ

Miami, Fla. — Troninė audra, kurios vėjo greitis pasiekė 125 mylias į valandą, Jamaicos ir Cayman salose padarė labai didelės žalos. Jamaikos Kingston uoste nuskandinta visa eilė laivų. Padaryta taip pat labai didelių ir kitų nuostolių. Ligi šiol esamomis žiniomis, yra žuvę 60 žmonių.

PRAŠO IŠDUOTI BUVUSIUS JAV KARIUS

Washingtonas. — Italijos įstaigos paprašė išduoti du buvusius JAV karius, buvusį leitenantą Aldo Icardi iš New Yorko ir seržantą C. O. Lo Dolce iš Rochesterio. Jie kaltinami 1944 m. Italijoj su komunistiniais partizanais nužudę savo viršininką majorą W. V. Holohan. Majoras Holohan su kaltinamaisiais veikė tuo metu priešo užnugary su italų partizanais, bet jis nenorėjęs teikti komunistiniams partizanams ginklų, įtardamas, kad tuos ginklus jie nepanaudos kovai su priešu, bet paslėps revoliuciniams tikslams. Buvęs leit. Icardi buvo pranešęs, kad majoras Holohan žuvęs susirėmimo metu, bet jo lavonas vėliau buvo rastas ežere. Vienas buvusių partizanų, kuris dalyvavęs majoro Holohan nužudyme, apie tai vėliau pranešė valdžios įstaigoms. Apžiūrėjus lavoną, buvę rasta, kad pirmiau Holohan buvo nunuodytas, o paskui nušautas.

Surinkusios visus duomenis, Italijos teismo įstaigos dabar kelia žudikams bylą. Jos paprašė JAV vyriausybę kaltinamuosius išduoti, bet kartu ir pareiškė, jog, JAV šį prašymą atmetus, kaltinamieji bus teisiami už akių. Kartu bus teisiaimi ir du italai, kurie tame nužudyme dalyvavę.

Ar kaltinamieji bus Italijai išduoti, kol kas nėra paaiškėję.

SUGLAUSTOS ŽINIOS

- Senato užs. reikalų komisija patvirtino rezoliuciją, kuria baigiama su Vokietija karo padėtis. Kai ši rezoliucija bus senato plenumo priimta, nutarimas baigti karo padėtį su Vokietija bus galutinai įsigalioję, nes atstovų rūmai jį yra priėmę jau liepos 27 d.
- "Selective Service" pareiškia, kad šiais metais į karo tarnybą bus pašaukta 520.000 vyrų ir ateinančiais 302.000.
- Berlyne 70 ginkluotų Sovietų lėktuvų rikiuotėje perskrido amerikiečių sektorių. Taip pat Sovietų sprausminiai lėktuvai nedideliam aukšty pasirodė ties amerikečių Tempelhofo aerodromu. Dėl šių įvykių amerikiečių įstaigos žada pareikšti protestą.
- Frankfurte, Vokietijoj, prisaikyti pirmieji iš anapus geležinės uždangos kilę užsieniečiai, kurie neseniai pradėti priiminėti į JAV karo pajėgas. Jų bus priimta 12.500.
- Muenchene "Crusade for Freedom" Čekslovakijos kryptimi vėl paleido 200 balionėlių, kurių kiekvienas paskleis po 1.000 atsišaukimų. Savaitės būvy šiuo būdu Čekoslovakijoj paskleista daugiau kaip 4.000.000 lapelių.
- Vokietijos rytinėj zonoj Sovietai nubaudė mirtimi už priešsovietinės literatūros skaitymą ir Vakarų radijo klausymą aštuonis savo karininkus. Taip pat suimta ir 15 kitų.
- Egipto vyriausybė pranešė, jog ji atmeta pasiūlymą, kad aštuoni anglų karo laivai atvyktų į Aleksandrijos uostą draugiškumo vizito.
- Prekybos departamentas paskelbė, kad šių metų antrajam ketvirty JAV ūkio gamyba pakilo apie 20% ir pasiekė 326.000.000 dolerių vertės.,
- Buvęs porevoliucinės Rusijos vyriausybės ministeris pirm. A. Kerenskis atvyko į Vakarų Vokietiją, kur tariasi su rusų pabėgėlių organizacijomis dėl kovos su komunistais organizavimo.
- Jordanijoj prasidėjo karaliaus Abdulah nužudymo byla. Atentato įkvėpėju laikomas buvęs Jeruzalės muftis El Hussein.

MacARTHURO KLAUSIMU NEBUS OFICIALAUS PRANEŠIMO

Washingtonas. — Senato komisija, kuri tyrinėjo gen. MacArhturo atleidimo klausimą, 20 balsų prieš 3 nusprendė apie to tyrinėjimo duomenis nepaskelbti jokio oficialaus pranešimo. Komisijos nuomone, tokio pranešimo paskelbimas sukeltų tik iš naujo piktus ginčus, kurie būtų ypač žalingi Korejos paliaubų deryboms esant kritiškoj stadijoj. Tai taip pat galį pakenkti ir San Francisco įvyksiančiai taikos sutarties su Japonija pasirašymo konferencijai.

Bendro pranešimo komisijai neskelbiant, aštuoni komisijos nariai respublikonai paskelbė savo atskirą nuomonę. Savo pareiškime jie smarkiai puola Trumano užsienių politiką ir prikiša Valst. Departamentui, kad nededa pastangų apsivalyti nuo ten įsisprausdusių raudonųjų.

Dėl Korepos respublikonų senatoriai pareiškia, kad taika tegalinti ten būti daroma tik išlaisvinus ir sujungus visą Koreją, nors nepasisako už Mac Arthuro pasiūlymus, kad būtų bombarduoja Mandžurija, blokuojami Kinijos uostai ir panaudotos kovai Čiang - Kai-Šeko pajėgos. Respublikonų senatoriai pabrėžia, kad JAV neryžtingumas Korejoj gali tik paskatinti Kinijos komunistus imtis agresinių žygių pietryčių Azijoje.

JAV vyriausias komisaras Austrijai prie Latvijos skautų palapinės tarptautinėje Jamboree Bad Ischl.

DŽENTELMENŲ ŠALYJE

J. KUZMICKIS

Kur aš nukeliausiu,
nakvynėlę gausiu?...
Liaudies daina

D. Britanija nuo seniai žinoma kaip džentelmenų šalis. Lietuvoje miela buvo įsitaisyti angliškos medžiagos drabužius ir kur nors svečiuose taipgi vaidinti džentelmeną.

Tačiau, jei, Lietuvoje gyvendami, galėjome stebėtis angliškų dirbinių kokybe, tai "viešėdami" Anglijoje niekaip negalime rasti anos geros kokybės dalykų: pasirodo, kas geriau padaroma, tas siunčiama užsieniui, eksportuojama.

Pagarba individui

Šiandien viename laikraštyje skaičiau reportažą iš Paryžiaus. Žurnalistas, kuris, atrodo, nemaža pasaulio matęs, vis dėlto rašo pasiilgęs Anglijos ir Londono. Jam atrodo, kad Anglija, palyginus su senais Europos kraštais, yra tartum jaunikaitis. Čia šauni londonietė — žinoma, mergaitė,— nesivaržys išeiti į gatvę be kojinių, nusidažiusi blauzdas tamsia saulės nudegimo spalva; čia asmuo nedingsta minioje...

Daug kas stebisi anglų eilutėmis autobusių stotyse, prie kinų (savaitgalyje), kartais net prie kai kurių parduotuvių. Tačiau, jei gerai įsižiūrėsime į tas eilutes, nustebsime, kokie anglai ramūs, neįsilieję į minią, individualūs: su laikraščiu rankoje, su sava mintimi galvoje arba pasikalbėjimo su kaimynu žodžiais lūpose.

Nueini į įstaigą, nukeliauji į krautuvę, —visur tave priima atskirai, tave vieną kalbina, su tavim nepabaigę reikalo, nesilėis į kalbas su kitu. Čia tave aptarnauja ne įstaiga, ne krautuvė, bet žmogus - tarnautojas ar pardavėjas.

Prancūzijoje duodama pirmenybė privilegijuotam asmeniui, nors tą privilegiją sudarytų lengva mašinėlė: ji nesustos dėl vieno praeivio. Anglijoje tų privilegijų nepastebėsi niekur; netgi nėščios moterys kantriai laukia eilėje su maisto knygute. Tačiau autobuso ar mašinėlės šoferis visuomet sustos, jei atskiras žmogus ir kulniuos punktais pažymėta gatvės vieta.

Papročiai ir įstatymai

Įdomus šioje šalyje paprotys — jaustis savo namuose kaip pilyje (my home is my castle). Jei ateis net policininkas ir turės į tave rimtų reikalų, jis pasibarškins, palauks tavęs ant laiptų ir ten net savo pareigas atliks, jei jo nepakviesi į vidų.

Anglai savo paprastus svečius visuomet tik ant laiptų priima. Jei iš karto kviečia į vidų, jau kažin kas nepaprasto.

Bažnyčioje — priešingai — sutiks tave prie durų ir būtinai ves kur nors atsisėsti. Nesvarbu, ar prie durų aukojai tris penus, ar nieko nebedavei.

Paprasčiausias kiekvieno anglo etiketas, — paklausti, kaip tau patinka Anglija. Net policininkas, rašydamas protokolą, nepamirš to paklausti. Žinoma, kiekvieno užsieniečio mandagumas reikalauja atsakyti teigiamai, nes, kaip vienas mūsiškis pasakė, priešingu atveju — gali patarti tau palikti šią šalį.

Kiekvienas —ir užsienietis, ir vietinis pilietis — turi nešioti su savimi asmens pažymėjimą. Konservatyvūs anglai ir tam potvarkiui nenori paklusti; girdi, tai mano paslaptis. Tačiau pats parlamentas neseniai išaiškino, kad vis dėlto policija atskirais atvejais gali paprašyti pažymėjimo.

Beje, yra paprotys vietiniams kiekvieną vakarą eiti į alinę. Bet įstatymas draudžia nepilnamečiams ten lankytis. Įstatymas draudžia ir įsilinksminus gatvėje triukšmauti. Taigi, gerk, bet būk blaivus. Mūsiškiai to mažmožio vis dar tik mokosi.

Tur būt, papročiai draudžia savanoriui darbininkui (buv. DP) iškopti iš paprasto darbininko vietos. Kategoriškai neatsakys, bet vis ras mandagių paaiškinimų. Girdi, kaip tu nori gauti darbo kur kaip elektrotechnikas, jei mūsų universiteto studentams jo trūksta. Palauk, gal kas gero ir atsiras...

Kur aš nukeliausiu?...

Dr. Pr. Gaidamavičius "Išblokštojo žmogaus" studijoje labai taikliai rašo apie išblokštojo nerimą svetimoje šalyje:

"Naujoj tikrovėj neturi žmogus savo č i a . Visi daiktai ir veidai jam yra bevardžiai... Neturėdamas savo č i a , išblokštasis gyvena nerimu: jis nuolatos ieško, bandydamas prigyti ten, kur yra. Bandymas prisitaikinti prie turimos aplinkos dažnai nepavyksta. Jis keičia vieną vietą po kitos ir vis negali rasti sau tinkamos. Važinėja iš miesto miestan, vis ieškodamas savo č i a . Jei ir randa vietą, kur tariasi galėsiąs įsikurti, pabuvojęs pastebi, kad ir čia negali prigyti. Ir vėl keliauja iš vieno krašto kitan, vis savo č i a ieškodamas" (157 psl.).

Tie žodžiai labai dažnai tinka Anglijos lietuviams.

Viena šeima (nejauna, pagyvenusi) keliavo iš vietos į vietą, paskum nusipirko namus. Paskum juos pardavė ir rengėsi keliauti į kitą kraštą. Deja, pasirodė, kad esama kai kurių sveikatos trūkumų, dėl kurių turi ir toliau likti šiame krašte. Vėl reikėjo vaikščioti kryžiaus kelius, kad vėl kokį namelį užpirktų.

Ir taip daro ne vienas. Išparduoda, ką čia įsigijo, vėl su visais daiktais sulenda į kelis lagaminus ir keliauja kitur laimės ieškoti.

Dabar pas mus labai madoje susitikus gerą pažįstamą klausti ne tik, kas naujo ar gero, bet ir: kaip su emigracija? Ar vyzą jau gavai?..

Atrodo, kad, jeigu emigracija esi tokiu tempu ir toliau, už metų kitų Anglijoje liks tik tie, kuriems susidaro nenugalimu kliūčių kitur išemigruoti.

Potvyniai Šveicarijoje

Zurichas. — Dėl didelių liūčių kai kuriose Šveicarijos srityse prasidėjo dideli potvyniai. Daug kur griūva žemė ir sugadinti tiltai. Calanca slėny apsemtam kaimui maistas turėjo būti numestas iš lėktuvų.

"Tai tau, dukryte!" — sako gen. Luther B. Sweeter savo dukrelei Sandrai, kuriai parvežė iš Korejos dovanų.

MASIŠKAI DEPORTUOJAMI IR SLOVAKAI

K. RAUKLAUKIS,
mūsų bendradarbis Švedijoje

Karts nuo karto spaudoje pasirodo viena kita žinutė, kad jau ims kaip reikiant rūgti ir slavų kraštuose anapus uždangos. Žinia apie čekoslovakų ūkininkų pasipriešinimą komunistų pareigūnams nuskambėjo per visą pasaulį, ypač kai ją patvirtino patys komunistai.

Rugpiūčio 13 d. švedų dienraštis "Dagens Nyheter" gana žymioje vietoje ir tarp rėmų duoda žinią, kad komunistų valdžios organai Čekoslovakijoje įsakė į Rusiją deportuoti 120.000 asmenų, kaipo Sovietam pavojingo elemento. Šią žinią Tautiniam Slovakijos išlaisvinimo komitetui pranešė pogrindinė slovakų organizacija "Laisvės Legionas". Įsakymas buvo duotas liepos 21 d. Pragoje ir liečia Slovakijos piliečius. Tai pirmas atsitikimas, kada komunistų valdžios organai ima deportuoti ir čekoslovakus. Iki 10 liepos deportuotų skaičius Bratislavos srityje siekė ligi 22.000, Žilinos srity ligi 1.800 ir Kosice srity ligi 7.000. Kaip slaptas raportas praneša, jie visi buvo pasiųsti į karinės pramonės sritis.

Tautinio komiteto pirmininkas V. S. Krajacovič pabrėžia, kad antisovietinis elementas yra gerokai pajudėjęs, tatai rodo ir tos deportacijos ir dar kiti įvykiai. Komunistų policija suareštavo pasų skyriaus Bratislavoje šefą Ladislavą Varos, priverčiamų darbų stovyklos šefą Ludevit Syrut ir Bratislavos policijos vice-šefą Lasdislav Kascak. Pagal dar nepatvirtintas žinias, nusižudė trys čekoslovakų generolai, kai tik slaptoji policija atėjo jų areštuoti. Ketvirtajam generolui nusižudymas nepavykęs ir jis buvo nugabentas į Pankrac kalėjimą Pragoje.

Priverčiamų darbų stovyklos statomos Kosice, Medzilaboce ir Černoje. Neseniai buvo užtiktas masinis kapas Medzilaboce, kur buvo sumesta 140 lavonų. Nemažas ūkininkų skaičius buvo areštuotas. Jie kaltinami sabotavę komunistų kolektyvizacijos mėginimus.

Mongolų daliniai jau daug kur matyti Čekoslovakijoje.

Meilės laiškų instruktorius

Praga. — Čekų kariuomenei prieš kiek laiko buvo paskirtas generalinis instruktorius, kaip piliečiai turi paremti valstybės pastangas. Šiomis dienomis tasai instruktorius išleido raštą, kokius kareiviai turi savo mylimosioms rašyti laiškus. Kareiviams liepiama mergaitėms parašyti, koks jiems esąs džiaugsmas "liaudies demokratų armijoj tarnauti". Gi mergaites jie turį klausti, ką jos atlieka valstybei, būdamos traktorininkės, dirbdamos fabrike ir t.t. Kaip toje instrukcijoje sakoma, ir meilės laiškų turinį turįs nulemti politinis tikslingumas.

MOTERYS JŪRININKĖS

Rytų Vokietijoje komunistinė valdžia moterų profesijas sulygino su vyrų ir moteris paskyrė darbui laivuose. Šios undinės — moterys jūrininkės — ant laivo denio jaučiasi nejaukiai. Šiuo metu jos dirba tik žvejų laivuose. Kai trūksta tinklas ar kyla audros, jos visai netenka pusiausvyros. Komunistų partijos spauda puola tokias moteris ir reikalauja, kad atsisakytų visų prietarų ir laivuose laikytųsi drąsiai ir ištvermingai.

LENKŲ PARTIZANAI PUOLA SOVIETŲ TRAUKINIUS

Poznanėje lenkų partizanai nuleido nuo bėgių iš Vokietijos į Rusiją cukrų vežusį Sovietų traukinį. Susirėmimo metu partizanai nukovė traukinio sargybinius ir pasiėmė didžiąją dalį vežto cukraus.

Administracijos pranešimas

Jau buvo rašyta, kad nuo liepos 1 d. Darbininkas yra siunčiamas visiems du kartu į savaitę. Skaitytojai, kurie buvo užsisakę tik vieną kartą savaitėje, dabar gauna du kartu, bet nebus reikalaujama primokėti iš tų, kurie jau yra užsimokėję šiais metais.

Nuo Naujų Metų prenumerata bus imama pilna.

Buvo rašyta, kad visiems skaitytojams yra siuntinėjamas laiškas su pranešimu, kada jų prenumerata pasibaigia. Dabar pranešame, kad toks laiškas jau yra išsiųstas visiems: vieniems jis primena, jog jau laikas atnaujinti prenumeratą, o kitiems tik praneša iki kurio laiko sumokėta. Čia priklauso visi skaitytojai, kurie yra užsimokėję iki 1951 m. rugsėjo 15 d.

Dar kartą prašome visų skaitytojų, kurie keičia adresus, atsiųsti visada ir senąjį, ypatingai jei yra keičiamas miestas.

Administracija, norėdama, kad visi skaitytojai gautų laikraštį **reguliariai ir laiku,** prašo nurodyti, kada pasiekia **antradienio** numeris ir kada **penktadienio.** Už tokį pranešimą administracija iš anksto dėkoja.

Fordas Arizonos dykumose

Saulės nudegintose Arizonos dykumose, vadinamajam "Saulės slėnyje, kuriuo žygiavo Ispanijos legionai vedami Coronado dar prieš 400 metų, dabar dieną ir naktį parvažiuoja naujai blizgantieji automobiliai. Jie atlieka pačias sunkiausias pratybas pasaulyje.

Čia, šioje didžiausioje gamtos laboratorijoje, tarp didingų aukštų kalnų, padengtų sniegu, bet apsuptų nualusių karštų dykumų, kur temperatūra pasiekia 140 laipsnių, o keliai yra šiukštūs, Ford Motor bendrovė jau nuo 1926 metų nuolat bando savo automobilius ir sunkvežimius.

Bandymai daromi su Fordo Mercury ir Lincolno automobiliais bei Fordo sunkvežimiais. Jie turi tikslą dvigubai pagerinti mašinas, kad automobilistas galėtų visai saugiai leistis į betkurią tūkstančių mylių kelionę Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir betkurioje vietoje. Pasinaudojant moderniškais ,labai tiksliais mokslo instrumentais, bandymai atliekami įvairiausiose oro atmainose ir daviniai rūpestingai sužymimi. Šie daviniai paskui panaudojami mašinoms gerinti, projektuoti ir gaminti.

Tose kalnuotose vietose žiemos temperatūra nukrinta 25 laipsniais žemiau nulio, o žemės paviršius keičiasi nuo 246 pėdų žemiau jūros lygmens iki 9000 pėdų aukštumos. Keliai yra labai įvairūs: vietomis visai modernūs, o vietomis labai primityviški — akmeningi, pelkėti, dažnai apnešami ir aptemdomi smėlio sūkurių.

Kiekveiname automobilyje sėdi įgudęs, prie atitinkamo klimato (sezono) pripratęs šoferis, apsuptas įvairių, net keistai atrodančių instrumentų, įskaitant visokias matuokles. Jis turi ir stiklinius vamzdelius, kad galėtų labai tiksliai nustatyti, kiek sunaudoja kuro nustatytame nuotolyje. Automobilio užpakalyje yra pritvirtintas penktas ratas, iš paskos riedantis, kad tiksliai parodytų nuvažiuotą nuotolį ir greitį.

Fordo technikai, kurių būstinė yra Phoenix, (Ariz.), daro šiuos bandymus su esamais ir būsimais Fordo modeliais. Jų daviniai papildo tyrimus, kuriuos atlieka su sunkvežimiais ir kitomis auto mašinomis

SKELBIMAS

Fordo tyrinėjimų departamentas Dearborn (Mich.). Arizonoje, šiurkščiose gamtos sąlygose, patikrinama ir išbandoma tai, kas Dearborne sprendžiama iš įvairių apskaičiavimų.

Visos klimatinės atmainos ir visos kelių sąlygos Fordo bandymų imama dėmesin. Bandymai yra atliekami dirbtiniuose "keliuose" įvairaus žemės paviršiaus, koks gali pasitaikyti. Pagrindiniais "keliais"" laikomi—"įprastas autostrados kelias (highway)", "atsparus kelias" ir "kalnuotas."

Arizonos bandymų pagrindinis uždavinys, tarp kitko, yra stabdžius išbandyti. Su preciziškais instrumentais šoferiai išmatuoja stabdymo galimumus ir jų laipsnį. Smėlio sūkuryje, vandenyje, staigiam posūkyje, kylant stačiai aukštyn ar staiga leidžiantis žemyn, staiga stabdant —stabdžiai yra bandomi, "ką jie gali." Kiekvienas nukrypimas ar nepakankamas rezultatas užregistruojamas. Išmatuojama ir pedaliai, kiek jie išneša ir kokį dar gali turėti atsarginį pajėgumą.

Paskutiniais metais Phoenix tyrinėjimų srityje automobiliai ir sunkvežimiai padarė 500.000 mylių kelio.

BOMBOS SPROGINĖJA

Seniau komunistai dažnai bombas padėdavo kitiems. Dabar tik keturių savaičių laikotarpyje Paryžiuje bombos išsprogdino 4 kompartijos propagandos centrus ir prancūzų rusų draugijos skaityklą.

TURKIJOJ DREBĖJO ŽEMĖ

Istambulas. — Šiaurės vakarų Turkijoj įvyko žemės drebėjimas, kurio metu ypač nukentėjo į šiaurę nuo Ankaros esantis Cankiri miestas. Sugriauta nemaža namų. Žuvusiųjų žmonių skaičius dar tiksliai nežinomas, nes daugelis yra griūvančių namų užgriauti.

Autobusas įkrito į ežerą

Bozen. — Nusmukus ratui, su 35 keleiviais autobusas nukrito 65 pėdas į kalnų ežerą. Išskyrus vieną moterį, visi keleiviai prigėrė.

NICHOLS & STONE CO.
Kėdžių Išdirbėjai
82 Logan St. Gardner, Mass.
Telefonas 280

CALLAHAN'S
NORWOOD FURNITURE CO.
Washington St., Norwood, Mass.

CONWAY PONTIAC CO., Inc.
999 Washington St. Tel. Nor. 7-2545
NORWOOD, MASS.

BROCKTON SAVINGS BANK
"THE BANK ON THE HILL"
1 North Main Street .. Brockton, Mass.

The BROCKTON NATIONAL BANK
MAIN STREET
Brockton, Mass.
Member of the F. D. I. C. Corp.

PEOPLE'S SAVINGS BANK
221 MAIN STREET
Brockton, Mass.

TAUPI VIREJA

Nauja moterims knyga su **300** įvairių valgių receptų ir naudingų patarimų. Yra platus skyrius, kaip pagaminti ir papuošti **užkandžius.** Daug naujų žinių apie **pyragus** ir **keikus.** Kaina tik $2.00.

Užsisakyti galima **"Darbininko"** administracijoje šiais adresais: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. ir 366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Frank A. Morrill, Inc.
INSURANCE
Of Every Description
698 Washington St.,
Norwood, Massachusetts

Darbininkas
AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

THE WORKER
Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly
BY
FRANCISCAN FATHERS
Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	$5.00	Amerikoje metams	$5.00
Brooklyn, N. Y.	$5.50	Brooklyn, N. Y.	$5.50
Half year	$3.00	Pusei metų	$3.00
Foreign	$5.50	Užsienyje	$5.50

680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLenmore 5-7068

LENINAS NEBE TĖVAS

Tėvas tegali būti vienas, bet bolševikai ligi šiol jų turėjo du: pradžioje buvo tik Leninas, o paskui prisidėjo ir Stalinas. Pirmasis revoliuciją gimdė, o antrasis ją ugdė. Beugdydamas Stalinas paguldė Leniną stikliniame grabe prieš Kremliaus rūmus, o pats atsisėdo rūmuose kaip "geriausias visų tėvas." Tačiau ilgai dar vienas ir kitas, miręs ir gyvas, buvo sustatomi greta, kaip revoliucjos tėvai dvynukai. Nuo to ilgainiui žmonėms galva susisuko ir jie pradėjo nebesusigaudyti, katras iš jų yra "tikrasis tėvas."

Praėjusią savaitę Maskvos radijas tai paaiškino tokiais žodžiais: "prašant daugumai darbininkų, profesinių sąjungų ir kitų organizacijų, kurios nurodė, kad Lenino idealai geriau gali būti įvykdyti darbu, ne švente, nutarta jo gimtuvių daugiau nebešvęsti...". Vadinasi, viena iš didžiųjų Rusijos revoliucijos švenčių— Lenino gimtoji diena, kuri buvo labai iškilmingai atžymima sausio 22 — panaikinta. Leninas tuo būdu sutaupo Sovietų Sąjungai 300 milijonų darbo valandų. Taip Maskvos radijas ir paskelbė. Girdi, krašto gynimo reikalas yra daug svarbesnis už Lenino gimtuves.

Visa ta bolševikinė istorija būtų labai paprasta, jei taip ir būtų, kaip paskelbta. Tačiau nei darbininkai prašė, kad juos didesniu darbu apkrautų, nei jie galėjo siūlyti, kad Leniną iš kalendoriaus išbrauktų. Tą bolševikų tėvą užtepė išsipūtusi Stalino garbė. Jei jau kiekviename laikraščio puslapyje ir kiekvienoje knygoje jis suminimas kur reikia ir kur nereikia, tai kam dar reikia kito tėvo? Reikia net pamiršti, kad Leninas gimė, kaip yra pamirštama, ką jis rašė ir ko mokė. Visi jo raštai yra kelis kartus perleisti per Stalino koštuvą. Juose nebeliko nieko, kas netiktų Stalino linijai arba temdytų jo nuopelnus revoliucijai. Apie tai galima paskaityti už geležinės sienos, demokratų bibliotekose, kur dar išliko pirmosios Lenino raštų laidos. Vėlesnės yra pertaisytos, ir tik tokios Sovietų Sąjungos teskaitomos.

Taigi, taisomi raštai, taisoma revoliucija ir taisomos šventės. Panašiai buvo caro laikais. Mirusiojo caro gimtuvės iš kalendoriaus išnykdavo, o atsirasdavo naujo — valdančiojo. Gal nereikės ilgai laukti, kai Sovietų Sąjungos darabininkai "paprašys" ir jiems bus suteikta "didelė malonė" švęsti Stalino šventę, kaip vieną iš pačių reikšmingiausių. Paskui ateis ir toks laikas, kai Stalinas bus padėtas į grabą ir užmirštas. Tik jis turėtų pasiskubinti sava mirtimi nuo sosto pasitraukti, kad dar suspėtų jį balzamuoti.

Ar tavo sūnus lietuvių aukštesnioje mokykloje?

V. KULBOKAS

Jaunuolio brendimas.

Aukštesnioj mokykloj (gimnazijoj, high school) jaunuolis būna tarp 14 ir 20 metų. Tai sumišimų ir audrų metai. Jauno žmogaus siela dabar išjudinta ligi pačių gelmių; daug pavojingų kovų, pralaimėjimų ir vėl atsitiesimų. Jau Šekspyras linkėjo žmogui šio laikotarpio visai negyventi: Nors šis laikotarpis toks sunkus, betgi labai svarbus. Dabar vaikas pavirsta vyru.

Jaunas **protas** dabar veržiasi susidaryti savo pasaulėžiūrą. Kaip svarbu, kad jaunuolis neįklimptų į materializmą ar skepticizmą, o kad aukšti religiniai idealai išvestų jį į dorovines aukštumas. Dabar bręsta ir jaunuolio **valia.** Kova su bundančiais geiduliais, ištižimu, tinginiu ugdo tvirtą vyro būdą. Jaunuolis dabar ir **visuomeniškai** bręsta; jis pratinasi tvarkyti savo egoistinius norus, aukotis kitiems ir dirbti visuomenės bei savo tautos labui; jis turi išmokti naudotis savo tautos kultūriniu lobiu ir jį pats kurti. Kartu vystosi ir **jaunuolio** kūnas. Tam padeda sveika aplinka, geras maistas, atitinkamas darbas bei sportas ir poilsis.

Padėti jaunuoliui vispusiškai subręsti ir skirta yra aukštesnioji mokykla.

Lietuviškos ir katalikiškos mokyklos reikšmė

Jeigu mokyklai vadovauja patyrę, savo darbui atsidėję pedagogai ,jeigu jie patys degą tų didžiųjų idealų ugnimi, kurių ugdyti ir moksleiviams skiepyti jie yra pašaukti; jei jie yra kūrybiški savo tautos nariai, pasiryžę mokiniams skiepyti gyvą ir veiklią tėvynės meilę ir visuomeninių pareigų jausmą, — mes galime drąsiai patikėti jiems savo jaunimą. Iš šitokios mokyklos jaunuolis išsineš ne tik brandos atestatą ir žinias, bet išeis tvirta moralinė asmenybė, susipratęs, veiklus lietuvis ir katalikas, kuris netrukus turės pavaduoti senstantį.

Svetima, indiferentiška religijai ir lietuvybei mokykla to neduos. Teisybė, būna, kad ir svetimą mokyklą ėjęs jaunuolis išauga nesavanaudis, savo tautai ir tikybai ištikimas, kūrybiškas žmogus. Bet tai išimtys, kur dažniausiai lemia auklėjamoji **šeimos įtaka,** vieninė aplinka, organizacijos, atskirų asmenybių įtaka, knygos. Deja, tuo visu pasikliauti mes dabar negalime.

Šeimos įtaka, kai dažniausia abu tėvai dirba, ir šeimai kartu pabūti beveik nelieka laiko, yra stipriai sumažėjusi. Vaikai be tinkamos priežiūros dažnai eina savais keliais. Užmokyklinė aplinka, gatvė ir netikusios pramogos vaiko be jaunuolio lietuvybę bei dorovę slopina ir graužia it bebras medelį. Be galo reikšminga nors brendimo metu jaunuolį ištraukti iš griaunamosios didmiesčio aplinkos, iš dulkių, triukšmo, besaikio ir dažniausiai menkaverčių filmų žiūrėjimo, snopsojimo ligi išnaktų prie televizijos, daužymosi savais ar draugų automobiliais, kur tik įsigeidžiama, ar slankiojimo pakampėmis.

Svarbios ir **jaunimo organizacijos** (ateitininkai, skautai, vyčiai), bet jų nariai renkasi nedaugiau kaip vieną kartą per 2 savaites ar net rečiau. O čia reikia nuolatinės, pastovios įtakos. Tad sakykime ką norim, o kur lietuviai mokytojai veikia diena dienon, **patriotiškai nuteikdami,** duodami atitinkamus uždavinius, prižiūrėdami mokinio skaitybą ir atsidėję skatindami domėtis lietuviškąją kultūra, Lietuvos istorija, geografija ateities klausimai; kur tie patys mokytojai savo tarpe ir su mokiniais kalbasi **lietuviškai,** — tokios mokyklos reikšmė jaunuolio lietuvybei yra nepamainoma.

Tas pat **su tikyba.** Kas kita, jei ji palieka tik sekmadienio atmestinių pamokų ir pareigų reikalas, ir visai kas kita, jei jas dvasia jaučiama kasdien mokyklos gyvenime, jeigu **tikyba** patampa gyvenimo prasmės aiškintoja, pasiaukojimo tėvynei ir visuomenei skatintoja, jeigu jos šviesoje ir pats tautos darbas įgyja ypatingo kilnumo.

Kaip Rygiškin Jonas šaukte šaukė lietuviukus į aukštesniąją mokyklą

Verskime kelis mūsų tautos istorijos lapus atgal. Pamatysime, kaip sava aukštesnioji mokykla tada mokėta branginti. Beveik prieš pusę šimtmečio Rygiškių Jonas per laikraščius šaukte šaukė lietuviukus į Panevėžio mokytoją seminariją, kurią tuo metu buvo užgožėję rusų mokytojai ir mokiniai. "Panevėžio mokytojų seminarija turėtų būti pilna beveik vienų lietuvių." (1906 m. "Lietuvos Ūkininkas N. 29); "...nuo šių metų Panevėžio mokytojų seminarijos mokiniai, kurie įstos tenai nuo šio rudens, turi būti beveik vieni lietuviai, ir visi, kuriems tas dalykas rūpi, turėtų laiku paplatinti apie tą seminariją žinias tiek tarp tėvų, turinčių mokslo metų vaikus, tiek tarp pačių mokinių, galinčių dabar stoti į tą seminariją" (ib. N. 32). Kad ne Panevėžio vardas ir mokytojų seminarijos pavadinimas, sakytum, kad čia apie mums šiandien rūpimąją mokyklą kalbama! Ir tas aukšt. mokyklos reikalu jis net trylika straipsnių parašė!

Vilniečių kovos dėl savų gimnazijų

Su kokia energija savo lietuviškas Vilniaus ir Švenčionių gimnazijas gynė pavergtieji vilniečiai. Vaikus tėvams tekdavo v e ž t i dešimtimis kilometrų, užsitraukti valdžios nemalonę ir persekiojimą, o vaikams prieš akis būdavo aštrūs egzaminai, dalyvaujant priešiškos valdžios atstovams... ir vėliau pavojus likti už universiteto durų, ypač Vilniuje. Bet nepaisė persekiojimų mokytojai, nepertoli ir neperbrangu buvo tėvams, nepersunku vaikams.

Tremtyje visa gimnazija važinėja 15 kilometrų kasdien!

Arba, kaip puoselėjome savąsias gimnazijas Vokietijoje. Štai kad ir Tuebingeno lietuvių gimnazija, pasiryžėlių tėvų ir mokytojų įsteigta, priglausta bičiuliškų estų, toliau vokiečių ir prancūzų mėtoma iš kampo **į kampą, klasės keliuose privačiuose butuose,** be krosnių, be suolų, be lentų, be knygų, o mokytojai dažnai be algų. Bet ji dirbo. Daugumas gavo kasdien apie 15 kilometrų važinėti į ten ir atgal šešias (ne penkias!) dienas per savaitę. Neslankioj pašaliais ir niekas nesusigundė svetimomis vokiečių ar prancūzų gimnazijomis, pigiomis, ir čia pat, po šonu (neskaitant poros didelių ponų vaikų...).

Lietuvių aukštesnioji mokykla duos, ko pradinė mokykla dar nepajėgia duoti.

Dabar atsidūrėme Amerikoje, apsidairėm, ačiū Dievui, per pora - trejeta metelių, šeimos gyvenimo sąlygas žinom, mokyklos darbą matom. Matom, kaip baiminamasi šviežio lietuviško oro daug kur į mokyklą įleisti, kaip netelpa galvoj mintis, jog būtina lietuvių mokytojui su lietuviuku mokiniu lietuviškai kalbėti, kad negalima vaiko švelnios sielos žaloti, poterėlį į jo lūpas dedant svetima kalba...

Dejuojam, baramės.. ir tariamės viską padarę. Vaikus, kaip niekur nieko, leidžiam į svetimas aukštesniąsias mokyklas; pagalvojam, kad reiktų sutelkti į kurią vieną gimnaziją 25 lietuvius mokinius ir paprašyti valdžios lietuvių k. pamokų kaip įsatymai leidžia. Bet nepradėję akcijos nutariam, kad tiek nesusirinks; viskas taip ir baigiasi. Ateis ruduo. Vėl vaikai eis į svetimas aukštesniąsias, dar mažiau jie skaitys lietuviškų knygų, galvos ne apie Maironį, Krėvę, Vaižgantą, Brazdžionį ar Aistį, o apie svetimus autorius (jeigu jie, apskritai, galvos apie autorius..). O paskui stebėsimės, kaip vaikai užauštę lietuviai, "metrikiniai" katalikai, lengvabūdžiai, kaip ir ta gatvė, kurioj jie daugiausia "auklėsis".

Bernaičiai, į vienintėlę lietuvių aukštesniąją mokyklą!

Rūpinamės, kad nėra kur vaikų leisti, o čia pat, pašonėje, rinktiniame gamtos kampelyje, stilinguose rūmuose puikiausiai įrengta Marijonų aukštesnioji mokykla (Thompson, Connecticut) skirta **lietuviams mokiniams;** o tų lietuvių čia tik **penki,** — kiti daugiausia prancūzai. Tą mokyklą kūrė ir ugdė didelis patriotas kun. J. Navickas; ją rėmė ir teberemia gausiomis aukomis daugelis Amerikos lietuvių, o ji, deja, priversta prisiimti svetimos tautos vaikus ir dėlto pamažu darytis mažiau lietuviška. Tėvai Marijonai visomis jėgomis nori mokyklą išlaikyti lietuviška ir patys išlikti lietuviški, bet **visuomenė neturi likti kurčia šią valandą.** Dabar pat turime parodyti, kiek mes realiai ryžtamės ginti mokyklos lietuviškumą ir aukotis dėl vaikų lietuvybės! Tad, tėvai, ryžtingai spręskite, o likusioji visuomenės aukomis remkime šią mokyklą, sudarydami fondą šelpti neišsigalintiems užsimokėti moksleiviams.

Kas brangiau už sūnaus tvirtą lietuvybę ir katalikybę?

Tėvai, neišsikalbinėkime, kad "toli, brangu, vaikas bus ne namie.." Didmiesčio blogybių vėžio nepagraužtas tvirtas vaiko būdas, išugdytas visuomeniškumas, gilus, sąmoningas religingumas ir nepaperkama ištikimybė savajai tautai, pagaliau pati jo sveikata —brangiau ir už dolerį! O jau dėl to tolumo, dėl nepatogumo!... —O mus tėvai ne vieną kiek kilometrų vežioio į gimnaziją? Arba, kaip dažnas 6-7 kilometrus kasdien į gimnaziją plūkėm ir nepavargom. Brangumu irgi perdėtai baidomasi: paskaičiavus vaiko maistą, kasdienį važinėjimą į mokyklą, išlaidas ledams, kinui ir kitiems niekams, gausime apie 300 dol. vaikui iš namų aukštesniąją mokyklą lankančiam išleisti. Nuo šios sumos iki sumos reikalingos Marijonų aukšt. mokykloj mokytis ir gyventi visai netoli, atsimenant kaip į lietuvius, ypač tremtinius čia atsižvelgiama.

Marianapolio aukšt. mokyklos sąlygos — tik mokykis, auklėkis ir norėk!

Mokykla ir bendrabučiai skendi puikiausiame parke; aplinkui giria, ramybė, grynas oras; šviežias ir savo ūkio maistas; modernios klasės, patogūs kambariai mokiniams, su atskirais rašomais stalais (gyvena po 2 kambaryje), turtingas fizikos kabinetas, didžiulis knygynas su 3000 knygų lietuviškuoju skyriumi. O svarbiausia — prityrę atisdėję pedagogai, gyvas tėviškas kun. J. Navicko auklėjimo tradicijas (pas kun. J. Navicką iš visos Amerikos kampų plaukė jaunimas, visi jie čia rado didelę, mylinčią širdį ir patvrusią ranką, kuri visus vedė tiesos ir doros keliu). Dabartinis direktorius kun. Petrauskas, neapsigindamas prancūzais (o jie moka rimta mokyklą surasti!), plačiai atveria duris mūsų bernaičiams. Čia keleri metai dirba rašytojas J. Aistis, mokąs uždegti ir kūrybiškai nuteikti jaunimą. Vadovybė pasirvžusi į mokyklą pakviesti ir patyrusių tremtinių mokytojų.

Į šią mokyklą turėtų savo vaikus siųsti ne tik aiškūs lietuviai katalikai, bet visi kuriems lietuvybė ir rimtas vaiko būdas rūpi.

Lietuviška mokykla laukia. Argi leisime ir toliau savo vaikus svetimiems nutautinti ir nureliginti!

ANDRĖ MAUROIS

PIRMAS PLANETINIS KARAS

Istorijos nuotrupa, paskelbta Timbuktu universiteto 2025 metais

Pekingo taika	1968 m.
Vėjo krizė	1987 m. gegužės mėn.
Mont Ventoux konfliktas	1988 m. balandžio mėn.
Singapuro konfliktas	1988 m. gegužės mėn.
Uno pilnaties posėdis	1988 m. birželio mėn.
Ben Tabrito išradimai	1988 m. lapkričio mėn.
Pirmasis bandymas	1989 m. vasario 2 d.
Pirmas mėnulio užpuolimas	1989 m. vasario 6 d.

Padėtis žemėje 1987 m.

1987 metų pabaigoje jau buvo dingę paskutiniai pėdsakai, kuriuos žemėje buvo palikęs karas, prasidėjęs 1965 m. New Yorkas, Londonas, Berlynas, Maskva ir net Pekingas buvo vėl atstatyti. Dideli žmonių nuostoliai, kurie 1968 metais buvo prašokę 30 milijonų žuvusių vyrų ir moterų, buvo išlyginti gausiai padaugėjusių gimimų. 1986 metų visos žemės gyventojų surašymas parodė, kad žmonių buvo vėl tiek pat, kaip prieš karą. Pramonėje ir aukso rinkoje pasireiškusi krizė atslūgo. Žmonės pradėjo vėl domėtis menu ir žaismais. Kiekveinas namas turėjo televizinį kino teatrą. O 1986 metais įvykusios Maskvoje pūslinių orlaivių varžybos tarp Tokio ir Oksfordo buvo sutraukusios apie 3 milijonus žiūrovų iš visų žemės pakraščių. Ta pačia proga Maskvoje buvo labai iškilmingai atšvęsta "Pasaulio draugingumo šventė."

Viešosios nuomonės diktatoriai

Kad žemėje viskas taip sparčiai atsikūrė ir taip greitai apgijo dvasinės ir medžiaginės žaizdos, padarytos praūžusio paskutinio karo, reikia tai laikyti dideliu nuopelnu penkių vyrų, kurie tada žemėje buvo vadinami "viešosios nuomonės diktatoriais."

Dar 1950 metais politikos teoretikai buvo pastebėję, kad demokratijos jėga, pasiremianti viešąja nuomone, iš tikrųjų priklauso tiktai nuo keletos žmonių, kurie tą viešąja nuomonę sudaro, būtent, nuo laikraščių savininkų.

Jau tada stambūs pramonininkai ir finansininkai visuose kraštuose pradėjo telkti laikraščius į savo rankas. Pamažu jie to pasiekė, bet sumaniai išsaugojo ir demokratijos išviršines formas. Žmonės ir toliau rinko atstovus, o šie — ministerius ir prezidentus. Tačiau prezidentai, ministeriai ir atstovai galėjo išsilaikyti tik tuo atveju, kai paklusdavo tiems viešosios nuomonės viešpačiams. Išrinktieji tai žinojo ir stengėsi būti pakankamai nuolankūs.

Šita pridengta tironija galėjo virsti labai pavojinga, jei žmonės kai kuriose žemės vietose būtų parodę kiek daugiau jautrumo. Bet to nebuvo: žemę lydėjo laimė. 1960 metais grafas Alain de Rouvray paskutinį nepriklausomą prancūzų laikraštį prisijungė prie savo bendrovės, vadinamos "Jungtinių prancūzų laikraščių" koncernu. Alain de Rouvray šeimos nariai tada valdė Lotaringijoje nedidelius ūkius, griežtai laikėsi senų papročių ir kaimietiškų tradicijų. Galimas daiktas, tai turėjo įtakos ir pačiam grafui Alain de Rouvray, kuris pasižymėjo nepaprastu darbštumu, o kai pasiekė savo populiarumo viršūnės, tai buvo laikomas lyg kokiu šventuoju. Jo portretas, pieštas dailininko Jacques Emle Blanche, tebekabo Louvro muziejuje. Jis vaizduoja 20 metų jaunuolį, kurio kieti veido bruožai primena valingą asketą ir turi labai daug panašumo į Mauirce Barres.

Anglijoje tokia laikraščių bendrovė buvo "British Newspaper Ltd." Nuo 1960 metų ji priklausė lordui Frank Douglas, jaunam dar žmogui. Iš pažiūros jis atrodė lengvabūdis, bet iš tikrųjų buvo pakankamai santūrus ir etiškai tiesus. Jo gelsvos plaukų sruogos ir vaiskios akys labiau tiko kuriam poetui, negu tam veiklos vyrui. Amerikos laikraščių viešpačiu buvo senyvo amžiaus Joseph C. Smack, gana retai pasitaikanti asmenybė. Jau beveik apakęs ir apsuptas viso būrio stenografų, jis gyveno savo farmoje. Jo pranešimai laikraščiams (radiogramos) buvo labai atviri, bet ir grubūs. Jis tuo garsėjo pasaulyje, bet buvo laikomas ir didelėje pagarboje. Pagaliau, vokiečių laikraščių savininkas Dr. Helfer ir japonų Tokungawa darniai papildė tą pasaulinę direktoriją.

Šie penki vyrai nuo 1962 metų buvo įpratę kas savaitę pasitarti. Jie susisiekdavo bevieliu telegrafu. Šiandien tai yra plačiai naudojama, bet anuomet buvo visai nauja: aparatas kainavo milijonus dolerių. Visuomenė stebėjosi, kaip viešosios nuomonės diktatoriai, atskirti tūkstančų kilometrų, gali taip dažnai susirinkti posėdžio ir išlaikyti kai kurias paslaptis. Pasirodo, tam tikros radijo bangos buvo saugomos "pasaulinės tinklo policijos."

Nėra tikrai žinoma, kas pirmas juos praminė viešosios nuomonės diktatoriais. James Bookish parašyta studija ("Viešosios nuomonės diktatoriai", Oxford, 1999), paremta laikraščių ištraukomis ir korespondencine medžiaga, nurodo, kad 1962 metais tas vardas buvo žinomas visoje žemės planetoje. Oficialiniuose raštuose pirmą kartą jis pasirodo tiktai 1963 metais (žiūr. Gilbert Sigaud kalbą, pasakytą atstovų rūmuose 1963 m. liepos 4 d.).

1965 metų karas ir viešosios nuomonės diktatoriai

Kaip rodo viešai paskelbti dokumentai, ypač grafo de Rouvray ir lordo Douglas dienoraščiai,* penki diktatoriai iš paskutiniųjų stengėsi, kad tik būtų išvengta 1965 metais kilusio karo. Rouvray dienoraštyje 1965 m. liepos 20 d. rašoma: "Įdūkus reikia pareikšti, kad mūsų tariama galybė pasirodė bejėgė prieš tautų siauraprotiškumą". O lordo Douglas dienoraštyje skaitome: "A world war for Manchuria! The whole thing is too stupid for words (Karas dėl Mandžiurijos! Reikalas yra toks kvailas, kad jam nėra žodžių apsakyti)... Masė yra kvaiša, nors paskiri žmonės gali būti ir dieviški."

Karo išvakarėse visi laikraščiai atspausdino Smacko kreipimasį į sveiką žmonių protą ir ragino visomis priemonėmis pasipriešinti karui. Deja, įaistrinta viešoji nuomonė laikraščių nepaklausė. Dar įsiuto prieš juos. Laikraščių leidyklos ir spaustuvės daugelyje miestų buvo užpultos ir nusiaubtos. Gi karą žiebusieji laikraštėliai, išlindę iš slaptų pogrindžių, pasiekė nepaprastai aukšto tiražo. Kai karas buvo paskelbtas, visuose kraštuos ir viskas tuojau buvo palenkta bendram tautos labui.

ANDRE MAUROIS, prancūzų rašytojas, yra gimęs Elsase 1885 m. liepos 6 d. Paauges studijavo filosofiją Caen universitete, o paskui 9-rius metus dirbo dideliame, supramoninitame tėvo ūkyje. Pirmojo pasaulinio karo metu buvo vertėjas ir ryšių karininkas prie Anglijos karinio štabo. Iš savo patyrimų, draugų raginamas, parašė pirmąją didesnę nuotykių knygą "Pulk. Bramble tyli." Paskui rašė daugiausia biografinius romanus apie Byroną, Turgenjevą, Voiltairą, Chateaubrianda ir k. Po paskutiniojo karo parašė poetišką Angliojs istoriją. Jis yra "Britų imperijos riteris", Prancūzų Akademijos ir Garbės Legiono narys ir trijų universitetų garbės daktaras.

*) žiūr. **"ROUVRAY DIENORAŠTIS"**, išleistas Michel Prevost, Paryžius, 1992 metai, 3 tomai. Taip pat **"LORDO FRANK DOUGLAS GYVENIMAS IR LAIŠKAI"**, Londonas 1996 m., 22 tomai.

J. VIEKŠNIŠKIS

MANO TAUTA, KĄ TAU PADARIAU?

Kan. J. Navicko nužudymo dešimtmetį prisiminus

1941 - 1951

(Tęsinys)

Paskutinis susitikimas

1941 m. birželio 22 d. (sekmadienį) prasidėjo vokiečių rusų karas. Pirmadienio rytą pasklido žinios, kad Viekšniuose jau bolševikų nebesą. Namai pasipuošė lietuviškomis vėliavomis, organizavosi policija, kuri ėmėsi saugoti visas bolševikų paliktas įstaigas bei krautuves. Užeinu pas kanauninką. Tuo metu jis gyveno savo namely Dariaus - Girėno gatvėje. Iš klebonijos bolševikai kunigus buvo jau seniai išvarę ir patys ten apsigyvenę.

— Visko dar gali būti, — sako jis man. — Reikia pasisaugoti, nes aplinkui visur pilna bolševikų. — Jis labiausiai tada rūpinosi savo vikarais. Girdėjau, kaip liepė jiems pasišalinti iš miestelio. Kai bandėme jį patį įkalbėti pasitraukti, jis šaltai atsakė:

— Tegu jaunieji pasislepia. Juos tikrai rusai ar vietiniai komunistai nužudys. Aš pasiliksiu. Negalima palikti vienos bažnyčios. Gali kilti gaisras, reikės Švenčiausį išnešti, aptarnauti ligonius ir sužeistuosius. Ką gi man senam darys?..

Ir vėl bolševikai

Nors radijo skelbė, kad jau bolševikai išvaryti iš Kauno ir Rygos, bet Žemaitijoje jų dar daug tebebuvo. Vokiečiai nuėjo pro Skuodą į Rygą, pro Šiaulius į Kauną ir Vilnių, o visa Šiaurės Žemaitija, tarp Šiaulių, Telšių ir Skuodo, paliko. Čia susirinko nebespėję pabėgti bolševikai ir jų draugai. Ypač žiaurūs buvo žydai, kurie nešiojo NKVD uniformas ir buvo ginkluoti. Pirmadienio vakare tos gaujos jau įsiveržė į Viekšnius. Gyventojai vėl išbėgiojo. Kanauninko raginami, išbėgo ir vikarai, bet jis pats pasiliko — laikė pamaldas ir budėjo prie bažnyčios.

Ketvirtadienio vakare per Viekšnius perėjo apie 2000 rusų kariuomenės ir sustojo prie Laižuvos kelio pamiškėje. Miestely siautusios gaujos pasijuto dar drąsesnės — atiminėjo iš gyventojų radijo aparatus, telefonus, pradėjo išleidinėti žiaurius įsakymus, bet labiausiai ieškojo kunigų. Žmonės įspėjo ir kanauninką, bet jis liko nepajudinamas. "Aš klebonas, todėl negaliu palikti bažnyčios ir rūpintis pats savimi" — atsakydavo visiems.

Penktadienio popietėje atbėgo pas kanauninką senukas advokatas Barakauskas. Jis visada mikčiodavo kalbėdamas, o tada vos ištarė, kad reikia slėptis. Žinodamas savo svečio bailumą, kanauninkas jį ramina, guodžia.

— Juk mes ir seni. Gėda būtų, palikus pareigas, pabėgti. Ką darys vieni pasilikę gyventojai? Jaunieji pasislėpė, jų gal ir neras. O man mirti vistiek greit reikės — priduria jis, tarsi nujausdamas, kad mirtis jau visai čia pat.

Klebonijon įpuola keturi ginkluoti vyrai. Ir kanauninkas ir Barakauskas juos pažįsta — trys viekšniškiai, o vienas mažeikietis. Įsako abiem tuojau eiti pro duris. Varo per miestelį. Pasuka į Laižuvos gatvę. Jau aišku, kas laukia varomuosius. Šautuvai, kurie dažnai pastumia juos, turės užbaigti gyvenimą. Visada bijojęs mirties, advokatas Barakauskas nebeatlaiko. Pradeda svyruoti ir griūva ant žemės. Kanauninkas duoda išrišimą, atlieka paskutinę savo kaip kunigo pareigą, o tada ramus eina toliau.

Mačiusieji šią šiurpią eiseną pasakoja, kad kanauninkas ėjęs iš lėto, bet labai ramiai. Atrodę, tarsi jis nė nejaučiąs, kai trys komunistai šautuvais jį stumdo ir ragina skubėti. Po kurio laiko pasigirdo trys šūviai. Girdėjau ir aš juos. Kiek pamenu, tai įvyko apie 4 - 5 val. po pietų. Tik trys atliko šį niekšingą darbą, nes ketvirtasis buvo pasilikęs saugoti mirusiojo Barakausko.

"Viešpatie atleisk jiems, nes nežino, ką daro"

Žudikai nekaip jautėsi... Grįždami jie užėjo pas ūkininkus ir prašė vandens atsigerti, bet paduoto indo su vandeniu negalėjo išlaikyti rankose. Jie atrodę baisiai. Grįžę į miestelį, jie bandė juokauti ir girtis savo darbu. Girdėjo gyventojai, kaip jie pasakojosi savo draugams ir iš to pasakojimo galima kiek suvokti apie paskutines kanauninko gyvenimo minutes.

Pamiškėje stovi tvorele aptvertas kryžius. Prie jo jie leidę "tam seniui" pasilsėti. Matyt, patys žudytojai niekaip negalėjo prisiruošti savo niekšingam darbui. Kanauninkas sustojęs ir atsirėmęs į tvorelę.

— Ar jau čia, vyrai?—paklausęs jis.

— Ką, tu manai, kad tave kaip kokį šventąjį mes prie kryžiaus šaudysime? — atsakę jie. Tada liepę eiti į netoli esantį miškelį. Sunkiai kanauninkas atsistojęs ir pradėdamas eiti ištaręs: "Atleisk jiems, Viešpatie, nes nežino ką darą."

Paskutinis patarnavimas

Tik sekantį rytą (1941. VI. 28) buvo surastas kan. Navicko lavonas. Apie 300 žingsnių nuo minėto kryžiaus, tarp nedidelių eglaičių gulėjo jis kniupščias. Trys kulkos, paleistos į nugarą, žiauriai buvo sudraskiusios krūtinę, kurioje plakė tokia kilni ir mylinti kunigo širdis. Matyt, nebeišdrįso žudikai pažvelgti savo klebonui į akis. Šovė į nugarą.

Tos pačios dienos pavakarėje jis pargabentas į Viekšnius ir pašarvuotas bažnyčioje. Velionies veidas buvo pamėlynavęs ir sutinęs, bet jame tebešvietė ta šventoji ramybė ir palaimintasis šypsnis, kuriuo blizgėdavo jo veidas laikant šv. Mišias.

Sekmadienį, birželio 29 d., Viekšniuose bolševikų jau nebebuvo. Miestelis pustuštis. Jame tvarką palaiko mažas lietuvių partizanų būrelis. Jie visi beveik beginkliai, bet pasiryžę kiek galėdami gelbėti tai, kas dar liko. Iš ryto suskamba bažnyčios varpai, kurie tylėjo nuo pat antradienio, nes bolševikai buvo uždraudę skambinti. Atskambinę "Viešpaties Angelą" ,ilgai skambėdami varpai praneša parapijiečiams apie klebono mirtį. Tuojau būriai žmonių pradėjo plūsti į miestelį, tačiau tik nedaugelį jų tegalima įsileisti. Padėtis vis dar labai pavojinga. Miškuose pilna bolševikų kariuomenės ir milicininkų, su kuriais miestelio gynėjai dažnai turi susišaudyti.

Po pietų pro Viekšnius pravažiuoja nedidelis vokiečių kariuomenės dalinys. Karininkai ir kareiviai sueina bažnyčion, kai kurie iš jų nuoširdžiai meldžiasi, o visi negali atsistebėti, už ką tokį seną kunigą nužudė? Imame ruoštis laidotuvėms. Gaila, negalėsime įvykdyti paskutinės a.a. Kanauninko valios. Už miestelio kanauninkas buvo įrengęs naujas kapines, nes jau senosios buvo perpildytos. Ten jis ir norėjo pasilaidoti. Deja, šiuo metu niekas nesiryžta to padaryti. Kapinės toli, belydint kankinį gali užpulti bolševikai. Sutariame laidoti šventoriuje. Netoli vartelių, pro kuriuos jis paskutinį kartą išėjo iš bažnyčios, kasama duobė.

Pirmadienio rytą jau daug žmonių bažnyčioje. Skaudžios laidotuvės, parapija verkia savo klebono - kankinio. Po pamaldų šventoriuje supilamas pirmas kapas. Juk taip labai jis čia ir tinka: čia palaidojamas pirmas šios parapijos klebonas miręs kankinio mirtimi. Jei gyvas būdamas jis taip ištikimai ir drąsiai stengėsi neatsitraukti nuo altoriaus, argi galima jo palaikus kiek toliau palaidoti?...

Šventa vieta

Netrukus kanauninko giminaitės Barboros Z. ir parapijiečių rūpesčiu ant kapo iškyla antkapis. Kuklus jis ir paprastas, kaip ir visas to kilnaus kunigo gyvenimas, tačiau ir pats paminklas daug pasakantis. Ant kanauninko darbo stalo visada stovėjo stovylėlė vaizduojanti po kryžium parpuolusį Kristų. Ji padidinama ir pastatoma paminkle. Virš statulos išrašytas pranašo skundas: "Mano tauta, ką aš tau padariau?" Juodas akmuo dengia visą kapą, o ant jo įrašyta: Kan. Jonas Navickas gim. 1864. IV. 15. — mir. 1941. VI. 27.

Šis kapas pasidarė šventa ir brangi vieta. Jis visą laiką buvo puošiamas gėlėmis ir vainikais. Visada prie jo galėdavai rasti žmonių. Ten meldėsi parapijiečiai, iš toliau atvykę velionies pažįstamieji, o ir šiaip praeiviai sustodavo ir ilgai susimąstę išstovėdavo.

Toli, krauju plūstančioje tėvynėje liko tas brangus ir daug pasakantis kapas. Nežinia, kas su juo yra atsitikę. Ar jis tebestovi?...

Jei dar jums įdomu?

Galiu kai ką pasakyti apie tuos, kurie a.a. kan. Navicką nužudė. Jie buvo darbininkai. Aš juos visus pažinau. Jie nebuvo pirmiau žmogžudžiai, tik patyliais laukė "darbininkų valdžios". Jie neblogai uždirbdavo ir galėjo gerai gyventi, bet visą savo uždarbį pragerdavo arba, girti būdami, daug laiko pratinginiaudavo. Jais atėję komunistai pasitikėjo, jiems pavedė atsakingas valdžios pareigas, bet jie savo ištikimybę turėjo įrodyti nužudydami savo kleboną. Jie visi pabėgo su besitraukiančiais iš Lietuvos bolševikais. Viename laiške iš Lietuvos rašoma, kad vienas tų žudikų esąs "išrinktas" į aukščiausiąjį sovietą, t. y. vyriausią bolševikų parlamentą. Tai galima suprasti, nes žmogžudys tinka žomgžudžių valdžion. Kas nori būti žmogžudžiu, gali laukti komunistų. Bolševikai moka priversti savo aukas likti žmogžudžiais, nors jų rankos taip drebėtų, kaip anų trijų nelaiminguųjų viekšniškių. Tie trys norėjo turto ir mielai jį būtų pasiėmę, bet jie taip išsigando savo niekšiško darbo, kad nei kanauninko kišenėje buvusio auksinio laikrodėlio, nei pinigų nebedrįso pasiimti. Net nuo kanauninko piršto nenusimovė auksinio ir brangaus kanauninkiškio žiedo.

Kraujas šaukia

Kankinių kraujas įspėja visus, kurie nenori žūti nei kitų žudyti. Kankinių kraujas šaukia į dangų už mus ir pasaulį. Lietuva susilaukia šventųjų, o mes turime būti verti kankinių kraujo ir aukų.

L. Kn.

TYLIOSIOS KARŽYGĖS

Prel. PR. M. JURAS

Dievo gamtoje nėra tiek bildesio ir triukšmo, kaip žmonių mindomuose takuose ir aplink jų sodybas. Visi tai pastebi. O kas gerai įsiklauso į Dievo pasaulį, ištaria ir psalmininko Dovydo žodžius: "Dangus kalba apie Dievo garbę ir žemės tvirtuma skelbia Jo rankų darbą." Norintieji su Dievu dirbti dažnai ieško nuošalumos, ten subręsta tvirtą dvasią ir paskui išeina į žmones, kad juos atitrauktų nuo žemės rūpesčių ir pakylėtų į Dievą. Taip daro dauguma vienuolių.

Vienuolynus visada rasi arčiau gamtos, beieškančius tos dieviškos tylumos. Reikalinga ji darbui pasiruošti ir po darbo atsikvėpti. Taip yra ir su **Nukryžiuotojo Jėzaus** seserimis. Žalumoje paskendusį rasi jų centrą, prisiglaudusį prie Brocktono. Čia, Sopulingosios Dievo Motinos vienuolyne, jos mokosi, meldžiasi, o paskui išsiskirsto po tolimas parapijas. Vasarą vėl suvažiuoja dvasios atgaivinti. Pailsta ir išvargsta per ištisus metus bedirbdamos.

Ar daug kas žino tą tylųjį jų darbą? Šios tyliosios karžygės eina tėvams ir kunigams į pagalbą. Jos moko vaikus Dievą mylėti, paruošia pirmąjai komunijai, įveda į Katalikų Bažnyčios religinį gyvenimą ir maldas. Jos rengia mergaitėms uždaras rekolekcijas, globoja našlaičius ir slaugo senelius. Jos daugelyje lietuviškųjų parapijų vadovauja pradinėms mokykloms ir dirba organizacijose. Lietuviams katalikams jos yra didelė atrama, o ypačiai tėvams, kurie gali būti tikri, kad jų vaikai vedami tiesiu ir doru keliu. Laimingi ir tie jaunuoliai, kurų globėjai ir mokytojai Dievo vardan aukojasi.

Pasiaukokime ir mes: paremkime tas seseris savo maldomis, kad daugiau kilnių mergaičių rastų kelią į jų vienuolyną ir pamėgtų aukos darbą. Juk "piūtis yra didelė, o darbininkų maža. Melskite tat piūties Viešpatį siųsti darbininkų į savo piūtį", — raginęs yra Kristus. O kas dar mažiau žino apie tas piūties darbininkes, tepaskaito pernai išleistą apie jas išsamią knygą **"Jėzaus Nukryžiuotojo Seserų Kongregaciją"**. Čia, kaip kokiame veidrodyje, matomas jų darbo laukas. Nustebins jų pajėgos, talentai; vienos mokslo, kitos meno, dar kitos auklėjimo ir slaugymo darbą dirba.

Darbo Dieną (Labor Day), rugsėjo trečią, kada dalyvausi senelių prieglaudos šventinimo iškilmėse, užeik į jų dailės bei meno parodos kambarį. Įsitikinsi, kad į vienuolyną stoja ne tos mergaitės, kurios pasaulin apsivylusios nepajėgia sau žemiškos karjeros sudaryti, bet kurios sugeba savo gabumus, laiką ir laisvę pašvęsti didesnei Dievo garbei ir savo tautos labui. Jei jos turėtų daugiau pašaukimų ir geraširdžių paramos, dar daugiau galėtų plėsti Kristaus karaliją lietuvių širdyse.

Rugsėjo trečią Jėzaus Nukryžiuotojo Seserų vienuolyno rėmėjai ruošia jom paremti rudens šventę. Visas pelnas skiriamas baigti statomai senelių prieglaudai. Nors namas dar ne visai įrengtas, bet tą dieną bus jau šventinamas. Jeigu pats negalėtum dalyvauti, nusiųsk nors nedidelę auką. Atsilankymu bei auka paremsi seselių kilnų, sunkų darbą ir suteiksi joms džiaugsmo. Seserys ir prieglaudos seneliai meldžiasi, kad visą matąs gailestingas Dievas užmokėtų geradariams gausia palaima.

Gyvenimas būtų šviesesnis...

Tų rūpesčių žmogui yra iki valios. Išvagoja jie veidą, suspaudžia kietai lūpas ir akių žvilgsnius aptemdo. Matai, žmogus kenčia. Neiškenti neklausęs, kas taip širdį užgavo ir suraukė kaktą? Kartais atsakymas esti rimtas, o kartais visai tuščias. Ar dar tiksliau— nesulauki jokio atsakymo, o tik neaiškų burbtelėjimą. Supranti, kad žmogus apsiniaukė dėl to, jog oras apsiniaukęs, kad gerai neišsimiegojo, kad truputį perdaug paėmė į save arba negavo paimti, kad sutiktas pažįstamas buvo surūgęs. "Girdi, man nuotaiką sugadino visai dienai." Sakau tada — "nepaisyk". "Kaip nepaisysi, kar kartu dirbam, o vaikšto galvą panarinęs..."

Aną trečiadienį kaip tik tokį atvejį turėjau. Baltramiejus buvo visai sukėžęs. Ėjo jis į darbą ir nešėsi užkandį, popierio krepšelin įsidėjęs. Visi taip daro — darė taip ir grinorius Baltramiejus. Bet pasitaikyk tu man taip, kad žmona tuos suvyniotus "pietus" buvo ant drėgno stalo padėjusi. Prakiūro tas rudas popieris ir visi sandvičiai prie pat autobuso išbiro. Vienas kiaušinis net ant bato ištiško. Jis to dovanoti žmonai negali. Jis širšta visą dieną, o kas bus namie —kaimynai tegu geriau neklauso...

"Paklausyk, Baltrau, —sakau aš jam. — Grįžęs tu žmonai visai neužsimink, kas atsitiko. Sotesnis dėl to nebūsi, o dar ir vakarienę sau ir žmonai sugadysi. Kitą kartą padėk dar jai stalą nuvalyti, kad sandvičiai nemirktų. Tris pipirus apeiti ir tave dar glostyti — jai nėra lengva. Geriau tu paglostyk ją savo šypsniu ,o ne surūgusia marmuze. Dangus dėl to tikrai nesugrius, dar prasiblaivys..."

Ir, žinote, paklausė. Mano žodžiams gal ir nebūtų patikėjęs, bet įdaviau "Laiškus lietuviams". "Lietuvis, sakau esi, tai tau čia ir parašyta. Kol neperskaitysi, nebeprisimink tų sandvičių. Nei žmonai nieko nesakyk. Paskui jau gali..."

Kai kitą dieną sutikau, jis buvo jau daug šviesesnis. "Automobilio, žinai, tai nesitikiu gauti už savo šypsnį, kaip tuose "Laiškuose" parašyta, bet pamoką tai gražią turiu," — kalbėjo jis man patenkintas.

Iš tikrųjų, gyvenimas būtų daug šviesesnis, jei žmones daugiau susimąstytų, —kaip jie savo niūria nuotaika kitus ir patys save kremta. Dažnai dėl menkniekių. O stambūs dalykai, dėl kurių žmogui kartais reikėtų liūsti, jam mažai terūpi. Sakysime, kad ir jo santykis su Dievu. Kai tik apie tai užsimeni, dažnas irgi apisblausia. Rodos, koks sunkus akmuo jį prispaudžia. Nejau žmogus turi būti paniuręs, kad Dievą tiki? Ar neturi būti jis dar linksmesnis?

Bet apie tai aš čia nerašysiu. Kas norėtų daugiau sužinoti, patarčiau atsiversti rugpiūčio mėnesio "Laiškus Lietuviams" (1951 m. Nr. 8, leidžiamą tėvų jėzuitų, 5541 S. Paulina st., Chicago 36, Ill.).

L. Kn.

Įspūdinga dainų šventė

Rugp. mėn. 12 d. Patersone, N. J., įvyko didžiulis piknikas-dainų šventė, kurioje dalyvavo Elizabetho, Newarko, Bayonės, Harrisono ir Patersono lietuviškųjų parapijų chorai.

Dainų šventę gražia kalba atidarė Patersono šv. Kazimiero parapijos vargonininkas p. Vincas Justas, pabrėždamas, kad visi New Jersey valstybėje įvykę ir tebevykstą bendri chorų pasirodymai esąs muziko ir kompozitoriaus p. J. Žilevičiaus nuopelnas.

Toliau V. Justas iškėlė tokių bendrų pasirodymų reikšmę, paminėdamas, kad chorai labiau kaip kuri kita lietuviška organizacija čia JAV pajėgia sujungti į lietuviškus vienetus ir senus ir jaunas, ir čia gimusius ir naujai atvykusius lietuvius, kurie savo pasirodymais sutraukia gausingiausią publiką, nes daina, lydėdama lietuvį nuo jo lopšio ligi karsto lentos, prabildama į jį motinos lopšinėmis ir apraudodama jį mirusį, kalba į kiekvieno širdį pačia suprantamiausia kalba. Lietuvis savo daina išreiškia ir savo džiaugsmą ir gilų liūdesį, ir skaudžiausį sielvartą. Net ir dabar, didžiausį vergijos jungą savoj šaly vilkdamas, lietuvis dainuoja, vienas kitą padrąsindamas, vienas kitam pasiskųsdamas ir tos skundo, bet kartu didžios drąsos ir ryžto pilnos dainos pasiekia mus net ir per geležinę uždangą partizanų dainų posmais.

Po to lietuvių ir anglų k. prabilo į susirinkusius Patersono šv. Kazimiero par. klebonas kun. J. Kinta, sveikindamas visus taip gausiai susirinkusius į dainų šventę, taip pat pabrėždamas ir išryškindamas dainos reikšmę lietuvybės išlaikymo veikloje išeivijoje.

Paskui sekė atskirų chorų pasirodymai su savais repertuarais: Patersono, vad. varg. V. Justui, Bayonnes, vad. varg. A. Jakubčioniui, Elizabetho, vad. prof. J. Žilevičiui, Newarko, vad. varg. Bernotui. Harrisono choras šį kartą atskirai nepasirodė, bet choristai dalyvavo bendram chore.

Tarp chorų programų dar pasakė trumpas kalbas Newarko prel. Ig. Kelmelis ir Patersono vikaras kun. V. Demikis.

Gaila, kad sukliudžius lietui bendras chorų pasirodymas turėjo įvykti ne atvirame ore, o salėje, kur nei chorui nebuvo tinkamų sąlygų, nei publika negalėjo sutilpti, bet visos dainos, malda "Marija, Marija" ir himnai nuskambėjo tikrai galingai.

Nebūdamas muziku nenorėčiau daryti dainų šventės ir chorų vertinimo; gal tai padarys kiti. Norėtųsi tik pabrėžti, kad šitokie didesni chorų sambūriai yra labai svarbus kultūrinis veiksnys lietuvių išeivijos gyvenime. Jie jau išeina iš parapijinių ribų ir sutraukia daugiau ir mišresnės publikos ne tik iš savųjų, bet ir iš svetimtaučių tarpo.

Lietuviai pasaulyje

ANGLIJA

Bradforde norima pirkti Lietuvių Namus.

Bradfordo lietuviai jau senokai galvojo apie savo namus, kuriuose galėtų koncentruotis visas kultūrinis gyvenimas. Tam tikslui jau sudaryta namų pirkimo komisija, kuri galvoja, kokiu būdu surinkti pinigus ir už juos nupirkti tinkamus namus. Bradforde šiuo metu gyvena apie 300 lietuvių. Iš senųjų vietos lietuvių daugiausia savo patarimais ir parama prisideda p. Luobikis.

Užsimušė Juozas Tamošiūnas. Visai neseniai, rugp. 1 d., važiuodamas motociklu, susidūrė su dideliu keleiviniu autobusu jaunas lietuvis Juozas Tamošiūnas. Patekęs po mašina, dar buvo vilktas apie 15 jardų. Krano pagalba ištrauktas iš po autobuso ir nuvežtas į Yorko ligoninę, po kelių valandų, neatgavęs sąmonės, mirė.

Velionis buvo kilęs iš Prienų, ir sulaukęs 27 metų. Jokių giminių čia neturi, visi liko Lietuvoje. Palaidotas Keighley miesto kapinėse, dalyvaujant dideliam būriuilietuvių ir jų kapelionui kun. J. Kuzmickiui. Visas laidotuvių išlaidas padengė apylinkės lietuvių padaryta rinkliava.

Lietuvių mokyklos. Tose vietose, kur susitelkė gausesnis lietuvių skaičius, suorganizuotos savaitgalio mokyklos lietuvių vaikams. Tos mokyklos atsirado ir toliau laikosi beveik privačia pačių mokytojų iniciatyva, nes iš niekur jokios pašalpos negaunama. Tokių mokyklų yra kelios: Bradforde, Alsageryje, Londone, Coventry, Manchesteryje, Glasgowe ir k. Sunkiausia yra su vadovėliais.

Neseniai Lietuvių Sąjungos Centro Valdybos suorganizuota Švietimo Komisija paskelbė savo kuklius planus. Mokyklos laukia visko — ir moralinės, ir medžiaginės paramos.

AUSTRALIJA

Tėvas Vytautas Balčiūnas, O.F. M. į Austriją su kitais tremtiniais lietuviais atvyko maždaug prieš 3 metus. Paskutiniu laiku apsigyveno Brisban mieste pas pranciškonus. Vienas tremtinys iš Australijos rašo apie Tėvą Vytautą Balčiūną: "Į Brisbane prieš keletą savaičių atvyko ir čia apsigyveno Tėvas Vytautas Balčiūnas, OFM. Jis surado mus ir Wacol esančius lietuvius ir pasišventė skleisti čia mūsų lietuvių vaikučių tarpe, meilę Dievui ir tikėjimui, taip pat meilę tėvynei Lietuvai ir gimtajai kalbai. Paskaitėlės-pamokos lietuviukams vyksta kol kas mūsų mažyčiame kambarėlyje, sėdint vaikučiams ant lovos, pasieniais asloje, kitiems net stovint ar sutūpus kiūtant. O jų būna tarp 12-16, nuo 4½ — 15 metų... Tai tikra Vargo Mokykla! Lygiai, kaip prie motinos ratelio anais juodais laikais mūsų tėvynėje."

ŠV. ANTANAS PADUVIETIS

Tai knyga, kurią kiekvienas skaitys su džiaugsmu. Jos autorius, Nello Vian, įdomiai vaizduoja šventąjį, kurio darbai ir žodis žavi visus. Šią knygą iš prancūzų kalbos išvertė rašytojas **Antanas Vaičiulaitis.** Jo vertimai savo stiliumi, gražia kalba visada visus žavėjo. Viršelį ir vinjetes darė dail. **Telesforas Valius.** Knyga turi 140 psl. ir jos **kaina tik 1 dol.**

Visus užsakymus siųsti šiuo adresu:

FRANCISCAN MONASTERY
Kennebunk Port, Maine

NELLO VIAN

ŠV. ANTANAS PADUVIETIS

Geriausia vaikams dovana — vaikų mėnesinis žurnalas

EGLUTĖ

Kaina: Amerikoje $3.00; kitur—$3.50
Pinigus ir užsakymus siųskite:
EGLUTĖ, P. O. Box 22,
Montello Station, Brockton 68, Mass.

KŪRYBOS PRIEDAS

Kazimieras Urbonavičius-J.Kmitas

(60 METŲ SPAUDOS DARBO JUBILIE JUI ARTĖJANT)

Vl. Mingėla

Apie aštuoni kilometrai nuo Marijampolės kaip uola stovėjo ir tęsė lietuvių tautos tradicijas Kiduliškių kaimas. Šalia kaimo — ošė Šunskų giraitė, netoliese skaistaveidis upeliukas čiurleno. Kiek atokiau lygumomis vingiavo apdainuotoji Šešupė. Kartais rodėsi, jog ji mojo kaimyninio kaimo Matulaičių sodybai, kuri dovanojo Lietuvai išgarsėjusį savo išmintinimi ir šventu gyvenimu arkivyskupą Jurgį MATULEVIČIŲ.

Kaimas nedidukas, gal šešios pasiturinčių ūkininkų sodybos. Jų tarpe gražiai sutvarkyta Urbonavičių sodyba. Čia 1874 metų sausio 14 d. gimė Urbonavičių Kaziukas. Jų šeima buvo didelė: šešios mergaitės, keturi sūnūs ir tėvai. Dabar po 77 metų Urbonavičių Kaziukas jau kun. prelatas dr. **Kazimieras Urbonavičius,** spaudos slapyvardžiu **Jonas Kmitas.**

Tėvai buvo apsišvietę ir susipratę lietuviai. Motinos brolis kunigas — Seinų seminarijos profesorius. Tėvas mokėjo ir svetimų kalbų. Besikreipiantiems sodiečiams tėvo patarimai buvo rimti, jais kaimynai pasitikėdavę.

Marijampolės gimnazijos mokinys

Mažasis Kaziukas jau pradžios mokykloje pasirodė gabus, išėjęs mokyklos kursą per dvejus metus. Marijampolės gimnazijoje atkaklus ir pasiryžęs berniukas labai mėgo gilinti į knygų paslaptis. Po kelerių metų, girdėdamas apie Valančių, Daukantą ir kitus lietuvių tautos veikėjus, užsidegė entuziazmu įsigilinti į Lietuvos praeitį, jos kalbą, istorinę didybę. Prel. Urbonavičius pasakoja: "...atsidėję kalėme Kuršaičio gramatikos taisykles, atmintinai mokėmės Donelaičio ir Petro Armino eilėraščius arba Tatarės pasakėčias ir kt. anuomet pasirodžiusius kūrinius." Tai buvo 1880-1890 metų laikotarpis, kada gimnazijoje einamieji dalykai buvo dėstomi rusų kalba.

Spinduliuojąs jaunystės idealizmas

"Aušros" spinduliai skverbėsi ir į šią rusų vedamą gimnaziją, nors apie Lietuvą rusai mokytojai beveik nekalbėdavo. Kur tai buvo neišvengiama, Lietuvos ir jos valdovų nuopelnai buvo mažinami Rusijos naudai. Jaunesnių klasių mokiniai nieko nežinoję apie senovės Lietuvos ir jos valdovų galybę. Tačiau vyresnių klasių mokiniai laisvalaikiu papasakodavo istorijos deimančiukų. Ilgainiui ir Urbonavičius sužinojo vis daugiau ir daugiau teisybės apie mūsų tautos praeitį, kuria jis nepaprastai didžiavosi. Šios gimnazijos 5 klases Urbonavičius baigė apie 1890 metus.

Seinų kunigų seminarijos auklėtinis

1891 m. Urbonavičius įstojo į Seinų kunigų seminariją. Paskaitos buvo skaitomos lotynų arba lenkų kalba, pratybos — lenkiškai. Lietuvių k. buvo leidžiama tik pamokslams praktikuotis. Lietuvių klierikų tačiau čia buvo didelė dauguma. Daugeliui kildavo mintis, jog turėtų pirmauti lietuvių kalba. Lietuvos prisikėlimo dvasia brendo. Klierikų grupė, kurioje dalyvavo M. Gustaitis, J. Staugaitis (vėliau vyskupas), A. Staniukynas, T. Žilinskas ir Kriščiukaitis, slapta įsteigė "Vilties" draugiją, kurios tikslas buvo išmokti lietuvių kalbos, kelti tautinį susipratimą, ugdyti tėvynės meilę. Leidžiamas laikraštėlis "Knapt", o vėliau — mėnesinė "Viltis", redaguojama Antano Miluko. Kazimieras Urbonavičius joje daug rašė.

Kun. Urbonavičius seminariją baigė perjaunas vieneriais metais, todėl į kunigus įšventintas tik 1897 m. vasario 7 d. Varšuvoje. Po įšventinimo kurį laiką jaunas kunigas negauna vietos. Tad gyvena su paskutiniais (iš viso tik dviem) vienuoliais marijonais Marijampolėje. Trejus metus vėliau vikarauja Zanavykuose, Kaimelio parapijoje — prie Jurbarko. 1901 m. iškeliamas vikaru į Podlesio — lenkų gyvenamą — kraštą: tamsią Poswiątne parapiją, kur išgyvena 4 metus. Čia ilgėjosi savųjų ir kentėjo. Pagaliau apsigalvojo vykti į Šveicariją teologijos studijuoti. Bet, jau važiuodamas pro Berlyną, kun. Urbonavičius nutarė vietoj Šveicarijos studijų važiuoti į Ameriką, ir 1905 m. vasario 2 d. atvyko į JAV. Išlipo iš laivo Baltimorės, Md. uoste ir nuo to laiko niekad nebuvo iš Amerikos išvykęs. 1947 m. vasario 9 d. atšventė 50 metų kunigavimo sukaktį. Bažnytinės vyresnybės pakeltas į prelatus.

PREL. DR. K. URBONAVIČIUS

Kun. K. Urbonavičiaus nuopelnai Lietuvai

Atvykęs į JAV, kun. Urbonavičius plačiai dalyvavo visoje lietuvių veikloje. Bet ypatingai jis atsidėjęs dirbo, kai prasidėjo kova už Lietuvos nepriklausomybę ir nepriklausomos Lietuvos kūrimas. Šiuo metu jis skiria visas jėgas, per Tautos Fondą, padėti karo nualintai Lietuvai. Be atvangos judina Lietuvos pripažinimo (de jure) klausimą. Šaukia lietuvių susirinkimus. Renka parašus. Rašo senatoriams ir kt. įtakingiems valdžios asmenims laiškus, kol galų gale JAV pripažino Lietuvą **de jure.**

Lietuvos vyriausybė, įvertindama kun. Urbonavičiaus nuopelnus Lietuvai, apdovanojo jį Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III-jo laipsnio ordinu. O 1940 m., Vytauto Didžiojo universitetas Kaune, įvertindamas jo nuopelnus Lietuvos kultūrai ir lietuvių literatūrai, jam suteikė garbės daktaro laipsnį.

Talentas ir nuostabi atmintis

Kun. K. Urbonavičiaus kūryba išplaukė iš jo nerūdijančios plunksnos, darbštumo ir neabejotino talento. 47 metus Amerikoj išgyvenęs, ir šiandien jis idealistas, patriotas, poetas - rašytojas. Jis nesuseno ir nepavargo, nors jo pečius jau slegia 77 metų gyvenimo našta. Ne tik metų našta, bet ir operuotos abi kojos nepaveikia jo būdo. Jo gyvenimas skirtas darbui ir kūrybai. Kun. Urbonavičius ne tik daug rašo, bet taip pat daug skaito: mėgsta klasikus, poeziją, gėrisi ja. Dar ir šiandien gerb. prelatas gali iš atminties padeklamuoti daugiau nei 3000 eilučių iš Puškino; gal 1000 eilučių iš Lermontovo; kelis šimtus eilučių iš Krylovo; apie 300 eilučių iš lotynų klasikų.

Jonas Kmitas — poetas

Raštuose kun. K. Urbonavičius žinomas Jono KMITO slapyvardžiu. Praeity pasirašinėdavo ir kitais slapyvardžiais.

Prūsuose leistas "Ūkininkas" 1892 m. pirmą kartą išspausdino jauno poeto eilėraščių. Ir nuo tų metų jis neužmeta savo kūrybingos plunksnos. Jo eilėraščių rinkinį 1921 m. išleido Amerikos Prekybos Bendrovė. Dar buvo išspausdintos dvi knygos: Jono Kmito eilės ir 1947 m. "Darbininkas" išleido eilėraščių rinkinį "Kvieslys į laisvę" ;tai 352 (didelio formato) puslapių knyga.

Kun. Urbonavičius periodinei spaudai rašo ne tik publicistinius straipsnius. Ne svetima jam satyra, humoreska, pasakėčia. Ypač daug yra vertęs Puškino ir Lermontovo poezijos ir Krylovo pasakėčių (iš rusų kalbos).

Dažnai Lietuvos bažnyčiose buvo giedama ir dabar girdime giedant beveik viso pasaulio lietuvių bažnyčiose jaudinančiai gražią giesmę:

Prieš Tavo altorių štai
nuolankiai klupom
Ir auką aukojame Tavo
Sūnaus;
Ir meldžiam Tave širdimi mes
ir lūpom:
Suteik mums palaimos iš
aukšto dangaus.
Nes toji auka Tau labiausiai
patinka,
Tau ją pagamino mieliausias
Sūnus.
Dėl nuopelnų Jo Tu ranka
gailestinga
Palaimink mūs darbus, laukus
ir namus.

Ir dar:

Štai užbaigėm Auką gausią:
Laimink, Dieve, mus visus..
Ir Tėvynę mūs brangiausią
Ir senuosius tėvelius.
Lai vienybė, meilė žydi
Mūsų brolių širdyse;
Lai atgal sugrįžta klydę,
Ir atgyja jų dvasia.
Dar syk klaupiame ant kelių:
Savo mus ranka pašvęsk,
Ir maldų mažų vaikelių
Neatstumki nuo savęs.

Daugis mūsų, gal būt, nežino, jog šios širdį jaudinančios giesmės — kun. K. Urbonavičiaus kūryba. Melodija —kompozitoriaus Stasio Šimkaus.

Poetas Urbonavičius eina su gyvenimu. Lietuvą užgulė nelaimė — poetas kartu kenčia ir šaukia apie pavojus tautai.

Čia baltas aras, čia meška,
Čia svastika—visur pavojus:—
Pailso Lietuvos ranka,
Tiek metų sunkiai bekovojus.

Toliau: —

...Lietuvi. Būk apdairus,
Ir pasiryžęs ir budrus,
Nepasiduok vylingam melui,—
Suktam internacionalui .

Visur jo kūryboje matome sodrų patriotizmą, gilią tėvynės meilę. Tėvynė poetui graži ir gyva. Jis pranašingai dainuoja:

...Jaukiai čiurlena upeliukas,
Tuoj žemė nuo šalnos atslūgs,
Artojas į laukus išeis,
Ir saulė šviesiais spinduliais
Darbe jį stiprins ir paguos,
Kad neišeitų iš vagos.

Žaliuoja sodai ir daržai,
Sula pasriūvo jau beržai,
Skubiai iš avilio vidaus
Bitelė lekia gaut medaus.
Pulkai strazdelių ir kregždžių--
Namo jau grįžta iš svečių...

Urbonavičiaus beletristika

Iš atskirų pasakojimų, vaizdelių, dramų įdėtų periodinėje spaudoje, yra jau išspausdintų knygų. Štai — Jonas Kmitas. Vytis ir Erelis. Apysaka. So. Boston. 1946 m. Tai tikrai stambus 576 psl. veikalas. "Darbininko" atkarpoje išspausdinta "Surūdijusi grandinė" ir "Draugui" duota "Partizanai." Šiuose kūriniuose tiek daug tėvynės meilės, jaunuoliško idealizmo, jog negalėtum sakyti, kad autorius galėtų būti 77 metų kunigas-prelatas, filos. dr. Mus stebina jo smulkmeniškas abiejų okupantų — ir rudojo ir raudonojo —pažinimas. Politiniai Lietuvos įvykiai poetui aiškūs tiek pat, kiek tai yra žinoma abejas okupacijas išgyvenusiam tremtiniui.

Autoriaus darbštumui ir talentui priklauso ir daugiau mažesnių kūrinių. Jie išbarstyti lietuvių periodinės ,spaudos puslapiuose. Jo parašyta ir lengvai skaitoma biografinio turinio knyga: "Kun. J. Novickio gyvenimas."

Periodinės spaudos darbininkas - publicistas

Iš vertimų reikia paminėti Mark Twain "Huckleberry Finnas" ir Dickenso "Oliveris Tvistas", spausdinti prieš 30 metų. Paminėti du vertimai sudaro dvi stambias knygas. Jeigu atsirastų žmogus, kuris galėtų atrinkti prel. Urbonavičiaus straipsnius iš senų laikraščių komplektų, manoma tokių susidarytų kelios knygos. Jo straipsnių, vertimų galėtų būti keli tūkstančiai.

Prel. Urbonavičius bendradarbiavo daugely lietuvių laikraščių. Tik atvažiavęs Amerikon daugiausia rašė į kun. A. Miluko redaguojamą ir Philadelphijoj leidžiamą "Žvaigždę". Rašė "Draugui", "Moksleiviui" "Tautos Rytui", "Moterų Dirvai", "Šv. Kaz. Aidams", "Amerikai", "Vyčiui" ir kt. žurnalams bei laikraščiams.

Jis pats ilgą laiką redagavo "Studentų Žodį". Vėliau pradėjo redaguoti "Darbininką" ir tose pareigose išbuvo 22 metus.

Vargu rasime kitą lietuvį, paaukojusį lietuvių literatūrai ir periodinei spaudai net 60 metų. Kitais metais švęsime šio darbingo lietuvio - rašytojo 60 metų spaudos darbo jubiliejų.

Te Dievas jį stiprina ir saugo.

H. MATISSE — SAPNAS

"Plėšriesiems" 50 metų

Moderniojo Meno Muziejuje, Paryžiuj, šiuo metu vyksta fovistų (lietuviškai "plėšriųjų" nuo prancūzų žodžio "fauves" — plėšrieji) paroda, skirta paminėti penkiasdešimčiai metų tos dailės srovės susiformavimui.

Fovistai tapytojai savo uždaviniu laikė paveiksluose duoti kuo didžiausio spalvinio intensyvumo, kad jis jaudintų žiūrovą, lyg degindamas ir sprogdindamas. Todėl vienas fovistas, Vlaminck 1901 metais yra pasakęs: "Su savo cinoberiais aš norėčiau sudeginti Dailiųjų Menų Mokyklą". Kitas tos pačios srovės prancūzų tapytojas, Derain, vėliau rašė: "Fovizmas man buvo ugnies bandymas. Spalvos tapo dinamito užtaisais. Jos turėjo iššauti šviesos."

Siekdami, kaip galima didesnio spalvinio jaudinimo, prancūzų fovistai ėmė tapyti grynoms nemaišytomis spalvomis —dažais, atsisakydami niuansų ir beveik šešėlių. Jų paveikslai iš tikro degino, rėkė, rėžė akį. Bet šitaip tikroji tapyba greitai nukrypo į ornamentą ir dekoraciją, kur daiktams ir jų esmei beveik nebeliko vietos. Tai vienas pirmųjų pastebėjo tas pats Vlaminck, kuris savo spalvomis sakėsi norįs sudeginti garsiąją Paryžiaus meno mokyklą. O aukščiau minėtas Derain pagaliau pakartojo garsiojo Rembrandto mintį, kad tapyba nėra dažytojų menas, prie kurio buvo priartėję fovistų paveikslai. Šitaip fovistai pamažu savo teorijų pradėjo atsisakyti ir išsisklaidyti. Intensyviausiai jie veikė 1904-1907 m.

Šiandien visų buvusių ir tebesančių fovistų ir jų pirmatakų paveikslai surinkti parodai ir išdėstyti alfabetine tvarka pagal tapytojų pavardes, nors nevienas tų "plėšriųjų" jau yra miręs. Gyvųjų tarpe du jų yra pasiekę pasaulinio garso. Tai — G. Rouaut ir H. Matisse. Pirmasis, R o u a u t, šiemet švenčia 80 metų sukaktį, yra katalikas ir daugiausia pagarsėjęs vitražų, ypač religinių vitražų, kūryba. Ruošdami jo sukaktuvių paminėjimą, prancūzai ketina pritraukti net kiną, kuris filme užfiksuotų jo svarbesnius kūrinius, kad juos šitaip galėtų pamatyti kitų kraštų žmonės.

H. M a t i s s e sakosi esąs laisvamanis. Tačiau prieš ketverius metus jis apsiėmė meniškai išpuošti domininkonų koplyčią Vence (Pietų Prancūzjoj). Jis tai koplyčiai nupiešė ne tik didelį šv. Domininko paveikslą, kryžiaus kelius, bet taip pat altoriaus, arnotų, žvakidžių, kryžių ir kitų bažnytinių dalykų projektus.Koplyčia, kurios dekoravimas truko ketvertą metų, išėjo labai vieningo stiliaus, nors ir keistoka. Dėl šito Matisso darbo prancūzų spaudoj buvo kilę net ginčai.

Vieni įrodinėjo, kad netikintis dailininkas negali sukurti nieko religiško, kas tiktų bažnyčiai, kiti nebuvo tokie griežti. Šie įrodinėjo, kad kiekvieno žmogaus siela yra iš prigimties krikščioniška. Todėl net siela to, kuris sakosi netikįs, tam tikrais momentais nesąmoningai pasiilgsta Tobulybės—Dievo ir amžinojo gyvenimo. Tai kaip tik gali pasireikšti kūrybinio pakilimo momentais, kada pasireiškia taip pat irracionalinės galios. Kita vertus, kūrėjas juk turi intuityvų sugebėjimą taip pat įsijausti į jam svetimų žmonių vidaus gyvenimą, taigi ir į religinį gyvenimą. Mes, lietuviai, žinome, kad Bėlys Sruoga, kuris taip pat save laikė netikinčiu, savo dramose yra sukūręs religinių giesmių. Šitaip ir H. Matisse baigė domininkonų koplyčios dekoravimą, nors jos pašventinime ir nedalyvavo. Nicos vyskupas tą koplyčią konsekravo birželio 24 d. **J. Gr.**

KLASIKAI

Garsus anglų rašytojas ir humoristas G. K. Chesterton, kuris mirė prieš 15 metų, kartą pasakė savo nuomonę apie klasikinę literatūrą:

— Klasikus aš todėl labai vertinu, kad juos galima girti, jų visai neskaičius.

LITERATŪROS KRITIKŲ KONFERENCIJA

Liepos 23-4 d.d. Harvardo universiteto (C a m b r i d g e, Mass.) vasaros kurse įvyko kritikų konferencija, kuriai vadovavo Perry G. E. Miller, Amerikos literatūros profesorius Harvarde. Paskaitose buvo kalbama apie filozofinius šių dienų literatūros - beletristikos ir poezijos pagrindus ir ypač nagrinėjama kritikos uždavinys moderniojoje literatūroje.

Konferencijos paskaitininkais buvo žymūs Amerikos poetai ir literatūros kritikai, universitetų profesoriai: Allen Tate, John Crowe, Ransom, Elliot Coleman, literatūros kritikai filosofai Richard V. Chase ir William R. Dennes. Taip pat dalyvavo iš Prancūzijos atvykęs vienas žymiausių jaunųjų prancūzų poetų Pierre Emmanuel.

Dennes pravedė diskusijas tema: Ko norima iš literatūros kritikos?

Prof. Richard P. Blackmur vadovavo diskusijose tema: Religija ir mitas literatūros kritikoj.

Paskaitininkas John Crowe Ransom, The Kenyon Review redaktorius, neseniai išleidęs rinktinę kritikų knygą, kalbėjo apie platonines tradicijas literatūroje ir kritikoje. Pirmoji jo poezijos knyga išėjo 1919 m., "Eilės apie Dievą". Vėliau sekė kiti rinkiniai ir literatūros studijos, veikalai, suteikę autoriui didelio stilisto, gilios minties ir šaunaus kūrėjo vardą. 1950 m. jam suteikta aukščiausia poezijos Bollingen premija.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• **Jurgio Savickio** novelių rinkinį "Raudoni batukai" išleido Gabija. Viršelį piešė dail. Vyt. Adamkevičius. Spaudė "Darbininkas". Tiražas 1500 egz.

• **Vinco Joniko** eilėraščių rinkinys "Brangmens" jau baigtas spausdinti. Išleido Alka. Spaudė "Darbininkas". Tiražas 500 egz. Viršelis M. Pupiūtės.

• **Juozo Kėkšto** eilėraščių rinkinys "Ramybė man" šiomis dienomis išeina iš spaudos. Tai bus šių metų knyga Spaudos klubo nariams. Išleidžia Gabija. Tiražas 500 egz. Spaudė "Darbininkas".

• **Dail. L. Vilimas** dvi savaites vasarinių atostogų išnaudojo kūrybiniam darbui ir per tą laiką sukūrė keletą paveikslų. Gailiis, kad atostogos buvo per trumpos.

• **Naujas žurnalas.** Coventryje Br. Daunoro rūpesčiu suorganizuotoje "Nidos" spaustuvėje, kurioje jau atspausdintos kelios knygos, atspausdinta ir "Klajūno" 1 nr. Redakcija savo žodyje pasisako neieškosianti ko nors naujo ir niekuo skaitytojų nestebinsianti; norima tiktai tiems, kurie nori skaityti, o neturi ko, duoti tinkamos medžiagos. Kuklus yra ir 1 nr. turinys; beletristikos kaip ir nėra. Atrodo, kad jeigu leidėjai ir redakcija panorėtų, galėtų susirasti ir vietoje gyvenančių talkininkų, kurie su savo kūriniais praturtintų vienintelį Anglijos lietuvių žurnalėlį.

• **Georgetown University** biblioteka įsigijo lietuviškų knygų. Tai pirmosios tokios kregždės šioje mokslo institucijoje. Universitetas yra Vašingtone. Jis vadovaujamas tėvų jėzuitų.

• New Yorko Metropolitan muziejus įsigijo už 22,500 dolerių vieną Leonardo da Vinci studiją, pieštą kreida. Ši studija buvo padaryta, piešiant "Marija su kūdikėliu ir šv. Ona" paveikslą, kuris dabar kabo Louvro galerijoje Paryžiuje. Šiuo metu Metropolitan muziejus turi penkis Leonardo da Vinci kūrinius.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ

• **Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas** įvyksta Rochesteryje rugsėjo 1 ir 2 d. Bus bendri ir atskiri posėdžiai sendraugių, studentų ir moksleivių, o taip pat Ateitininkų Susišelpimo Fondo. Paskaitas skaitys St. Barzdukas ir Dr. Vl. Viliamas. Nakvynių ir kitais reikalais kreiptis adresu: St. George's Rectory, 545 Hudson Ave., Rochester 3, N. Y.

• **Vyčių kuopos namams** Detroite paremti ALK Federacijos skyrius rengia "Lietuvių dieną" rugsėjo 2, New Liberty Park. Programa bus labai įvairi ir įdomi. Visi prašomi gausiai dalyvauti ir paremti vyčių pastangas sukurti savo lietuvišką židinį.

• **A. Vertelytė - Young** dirba Kalifornijoje kaip grožio reikmenų ("beauty") atstovė vienoje didelėje firmoje. Ji yra sąmoninga ir susipratusi lietuvaitė katalikė ir gražiai kalba lietuviškai. Neseniai ji savo firmą atstovavo Čikagoje sušauktoje prekybininkų konferencijoje.

• **M/Sgt J. A. Belavičiaus** gyvenusio 6404 Tahoma Ave., Chicagoje, lavonas kartu su penkiolika kitų chicagiečių kareivių, parvežtas iš Korėjos į Chicagą ir atiduotas artimiesiems palaidoti prie mirusių šeimos narių.

• **Komp. V. Jokubėno** parašytą kantatą pirmą kartą išpildys Dainavos ansamblis Tėvų Marijonų Statybos Fondo ruošiamam koncerte spalio 7 d. Civic Operos namuose, Chicagoje.

• **Donaldas Ceškevičius** iš Providence, R. I. baigė prekybininko mokslus Bryant kolegijoje bakalauro laipsniu (Bachelor of Science). Dabar jis šaukiamas kariuomenėn, o paskui ketina mokslus tęsti toliau ir įgyti doktoratą.

• **Free Europe** sudarė komitetą menininkams remti. Jis sudarytas iš 11 tautų po vieną atstovą ir vienas iš vyriausio Free Europe komiteto. Komitetas ketina rengti parodas ir paremti menininkus Europoje. Tais reikalais kreiptis į Lietuvos kontulatą New Yorke.

OMAHA, NEBR.

Drabužių rinkliava

Tik ką turėjome drabužių rinkliavą. Ji buvo sekminga. Surinkta ir išsiųsta į Balfą daugiau negu 700 svarų drabužių. Buvo malonu žiūrėti, kai žmonės nešė drabužius vajaus metu iš visur. Kai kurie svetimtaučiai pristatė savo ryšulius ir iš toliau.

Pas tuos, kurie negalėjo atnešti drabužių, Narkevičius, Pultinavičius ir kiti nuvykdavo į namus ir parveždavo. Pabilionienė ir Mickevičienė pasiuvo maišus ir sudėjo drabužius. Esu tikras, kad tremtiniai, kurie dar yra Vokietijoje, bus didžiai mūsiškiams dėkingi.

Šv. Valanda stadiume

Šv. Vardo draugija rengia šv. Valandą spalio 19 Ak-Sar-Ben Collesiume. Čia paprastai arkliukai bėga, o žmonės praranda pinigus. Šiemet katalikai čia renkasi pagarbinti viešai Jėzų Kristų Švenč. Sakramente, pareikšti Jam savo ištikimumą, melstis už taiką pasaulyje ir Rusijos atsivertimą. Visada susirenka apie kelios dešimtys tūkstančių žmonių.

Mūsų vyrai yra pakviesti giedoti šv. giesmes prieš Švč. Sakramentą. Aš manau, kad ypač tremtiniai gausiai dalyvaus giedodami. Garsus Notra Dame Universiteto profesorius ir apologetas kun. John O'Brien sakys pamokslą.

Naujos pareigos. Kun. Antanas Dapkus ne tik mūsų parapijai patarnauja, bet kas sekmadienis vyksta į šv. Rožės bažnyčią ir tenai laiko vienas šv. mišias. Kun. Dapkus džiaugiasi savo naujomis pareigomis.

Tarėsi dėl mokyklos. Šeštadienio mokyklos tėvai jau kartą tarėsi dėl ateinančio sezono mokyklos plano. Galima tikėtis, kad ir šiais metais mūsų jaunimas mokysis lietuvių kalbos ir istorijos šeštadieniais.

Vėl sugrįžo. Malinauskienė buvo išvykusi į kitus miestus vienam mėnesiui. Grįžusi ir pasakoja, kad niekur nėra taip gerai, kaip Omahoje. Čia oras gražus, saulėtas, kaip Lietuvoje. Mes džiaugiamės, kad nepraradome p. Malinauskienės ir jos malonios dukrelės.

Vietinis

DAYTON, OHIO

— Rugp. 26 d. paskutinį š. m. pikniką rengia šv. Kryžiaus lietuvių parapijos komitetas kartu su mokyklos statymo fondo komitetu. Piknikas įvyks "Circle Park".

— Daytono vyčių kuopą New Yorko seime atstovaus kun. V. Katarskis ir L. Valiukas. Mrs. M. Lucas atstovaus Ohio - Michigan apskrįčiui. Į suvažiavimą taip pat pat vyksta Centro Valdybos kasininkas Pr. Gudelis. Daytoniečiai New Yorko seime pasisiūlys kitais metais visuotinį vyčių suvažiavimą surengti Daytone.

— Dr. R. Gineitis nuo liepos mėn. 1 d. perėjo dirbti į St. Elizabeth ligoninę, kurioje dirba taip pat kitų tautybių naujųjų ateivių gydytojų. Ta proga dienraštis "Journal Herald" buvo įsidėjęs tų gydytojų nuotrauką ir pasikalbėjimus su jais. Užsiminta apie sunkią padėtį komunistinės Rusijos pavergtoje Lietuvoje.

— St. Babianskų šeima išsikėlė gyventi į Chicagą. Abi Babianskaitės priklausė parapijos chorui, o Eleonora taip pat aktyviai reiškėsi vyčių veikloje.

— Vyčių spaudos kioske tvarkytojas nusiskundžia, kad **lietuviai labai menkai teperka** naujai pasirodančias knygas. Net ir iš naujai atvykusiųjų yra šeimų ar pavienių asmenų, kurie iki šiol dar nėra pirkę **nė vienos knygos.** Platinamos visos naujai išeinančios knygos. Kioskas veikia parapijos svetainėje kiekvieną pirmadienio vakarą nuo 8 iki 10 val.

LR.

• **Richard A. Klevickis,** aviacijos leitenantas, baigė trijų mėnesių lietuvių kalbos kursą. Šie kursai yra prie Georgetown universiteto (Washington, D. C.) svetimų kalbų instituto.

NORWOOD, MASS.

— Sekmadienį, rugp. 5 d., Balfo skyrius suruošė draugiškus pietus ir pikniką Adomo ir Ievos Šidlauskų gražioje sodyboje. Meninę dalį išpildė naujai atvykusieji lietuviai. Visi buvo labai smagūs ir gražiai pasišoko žalioje pievelėje. Dalyvavo klebonas kun. F. E. Norbutas ir vikaras kun. P. Šakalys.

Balfo skyriaus valdyba reiškia nuoširdžią padėką kleb. kun. F. E. Norbutui už piniginę auką, A. ir I. Šidlauskams už priėmimą savo sodyboje, A. Kneižiui už dainų ir muzikos plokšteles, A. Navickui už paramą vežant reikalingus daiktus, P. Ramanauskui už aukas, šeimininkėms — I. Tvarskienei ir Iz. Vasiliauskienei — už triūsą, programos dalyviams ir visiems, kurie piknike dalyvavo ar kuo nors prisidėjo jam surengti.

— Sekmadienį, rugp. 12 d., labai daug norwoodiečių buvo nuvykę į pranciškonų metinį pikniką Kennebunk Port, Me. Važiavo autobusais ir savo automobiliais. Grįžo labai patenkinti ir dainuodami.

— Rugp. 8 d. įvyko Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų Kongregacijos rėmėjų skyriaus susirinkimas. Kun. P. Šakalys darė pranešimą apie įvykusį Bostone rėmėjų seimą. Taip pat ragino kas kuo gali paremti ruošiamą Brocktone metinį seserų pikniką rugsėjo 3 d. (Labor Day). Sudaryta tam reikalui komisija organizuoti autobusui ir paramai pikniko metu.

Žvalgas

PITTSBURGH, PA.

Misijos. Šv. Kazimiero parapijos kleb. kun. M. Kazėnas praneša, jog misijos lietuviškai prasidės rugp. 26 d. 7:30 val. vak. ir tęsis iki kito sekmadienio, (rugs. 2), nuo kurio 7:30 val. vak. prasidės misijos anglų kalba. Jos bus laikomos iki rugs. 9 d. Lietuviškai misijas ves Tėvas J. Borevičius, S. J., angliškai tėvas — Werner Hannon, kapucinas.

13.000 dol. mokyklai remti. Visą savaitę vykęs šv. Kazimiero lietuvių parapijos bazaras pavyko labai gražiai. Daugelis parapijiečių noriai jame darbavos ir savo pasiimtas pareigas atliko rūpestingai. Visas bazaro pelnas, kuris siekia 13.000 dol. bus paskirtas mokyklai ir gimnazijai plėsti ir išlaikyti. Iš loterijos leistą Buicko automobilį laimėjo Soho gyventojas slovėnas Mr. Burk, kuris nenoromis iš p-lės Kaminskaitės nusipirko vieną loterijos bilietą.

Prof. K. Pakštas Atlantic City. — Prof. K. Pakštas, jau kelinti metai profesoriaująs Duquesne universitete Pittsburghe, šiuo metu atostogauja Atlantic City. Atostogų proga profesorius mano aplankytį ir didesniuosius JAV miestus.

Mirė Urbonavičienė. Išgulėjusi apie mėnesį laiko Presbyterian Hospital, neseniai mirė Urbonavičienė. Velionė turėjo pakelti sunkią dešiniosios kojos amuptavimo operaciją. Koja buvo sugangrenuota cukraus ligos.

Seserų šventė

Rugp. 12 d. šv. Pranciškaus seserų vienuolyne Apvaizdos kalnelyje įvyko iškilmingos seserų įvilktuvių apeigos, kurioms vadovavo Du Bois lietuvių parapijos klebonas kun. A. Urbonas. Ta proga vienuolyne svečiavosi ir iškilmėse dalyvavo daug seserų giminių ir vienuolyno rėmėjų, bei bičiulių.

Tremtiniai gerai bizniauja. Prieš kurį laiką jau keturi metai Pittsburghe gyveną tremtiniai, Povilas ir Valerija Petkevičiai, įsigijo maisto produktų ir mėsos krautuvę, kuri yra 2200 Arlington Ave., pavadinta "Paul's Market" vardu. Naujiesiems biznieriams, kurie nesigaili pastangų, biznis visai neblogai sekasi.

Plečiama radijo programa. Lietuvos Vyčių vadovaujama Lietuvių Katalikų radijo programa, transliuojama kiekvieną sekmadienį, nuo 1:30 val. iki 2:00 val. iš WLCA stoties, norėdama praplėsti savo veikimą, į savo artimųjų bendradarbių eiles pakvietė J. Pikturną, kuris rūpinsis radijo skelbimais. Manoma, jog propgramai sustiprėjus finansiškai, jos vadovai ją dar sustiprins ir kitais atžvilgiais.

Sužeista Elena Girdienė. Rugpiūčio 11 d. automobilio nelaimėje buvo sunkokai sužeista šv. Kazimiero parapijos vikaro kun. Juozo Girdžio ir Lietuvos reikalų komisijos (Vyčiuose) pirm. Elenos Girdytės motina — Elena Girdienė. Ligonė guli Mercy ligoninėj ir jaučiasi stipriai, džiaugdamosi gausiu pažįstamų atsilankymu.

Katastrofos auka. Penktadienio naktį skaudžioj automobilio nelaimėj buvo sunkokai sužeistas tremtinys Šukys iš Caricko. Po greitosios pagalbos suteikimo ligoninėj, sužeistasis šiuo metu gydosi namie.

Operuotas Tomkevičius. South Side lietuviams gerai pažįstamas p. Tomkevičius rugp. 13 d. South Side ligoninėj turėjo operaciją. Tomkevičius yra aktyvus veikėjas, anksčiau buvęs ALTo ir Katalikų Federacijos Pittsburgho apskr. pirmininkas, o taip pat ir nenuilstantis BALFo narys.

Seserų turgus. Nuo rugp. 20 iki 25 d. Šv. Pranciškaus mergaičių akademijos motinų draugija rengia turgų—street fair. Jis įvyks Linden Grove (Route 88), prieš pas įvažiuojant į Castle Shannon. Rengėjai pelną skiria akademijos naujai auditorijai įrengti. Turgaus vietą labai patogiai galima pasiekti tramvajais (iš vadinamojo down - town): Washington, Charleroi, Castle Shanon ir Library.

J. Virpša

HUDSON, MASS.

Miršta senesnieji lietuviai. Kaip visur Amerikoje, taip ir pas mus mažėja senesniųjų lietuvių, kurie dar gimė ir augo Lietuvoje. Su jais mažėja ir pačių lietuvių skaičius, nes jų vaikų dauguma lietuviškai nebekalba ir savo tėvų gimtinės nepažįsta.

Štai, labai trumpu laiku mirė net keturi lietuviai: Antanina Šukienė, kilusi iš Suvalkijos; Vincas Šumskas, 62 metų amžiaus, kilęs iš Žaslių parap., Trakų apskr.; Rapolas Žulanas, 62 metų, kilęs iš Panevėžio apskr.; Kazimieras Sapitavičius, 73 metų, iš Čiobiškio parapijos, Ukmergės apskr. Visi mirusieji palaidoti šv. Mykolo kapuose po gedulingų pamaldų bažnyčioje.

Trūksta namų. Hudsono fabrikantai skundžiasi, kad jiems trūksta darbininkų, o darbininkai skundžiasi, kad nėra kur gyventi. Ar negalėtų fabrikantai to klausimo išspręsti gražiai ir krikščioniškai? Tegu pastato savo darbininkams gyventi namus, ir skųstis nereikės.

M. P.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių diena

Sekm. rugs. - Sept. 2 d. Mikolaičio sodne įvyks šv. Andriejaus parap. metinis parengimas — Lietuvių Diena. Bus dainos, šokiai, lenktynės, virvės traukimas ir kitoki žaidimai su dovanomis atsižymėjusiems. Bus ir kitokių laimėjimų. Šokiams gros geras orkestras. Bus įvairių užkandžių ir gėrimų.

Maloniai kviečiame parapijiečius ir apylinkės lietuvius, senus ir jaunus, atvykti. Važiuoti gatvėkariu No. 66 iki City Line, o ten rasite autobusą, kurs nuveš į parką; dideliais liuksiusiniais autobusais, kurie tą dieną važiuos **10-tą val. ryte** nuo bažnyčios ir nuo koplyčios. Autobusų bilietus būtinai įsigykite iš anksto.

Lietuvių Dienos Komitetas

BROCKTON, MASS.

• **Stato naują bažnyčią.** Brocktone yra apie 65,000 gyventojų, iš kurių apie 7-8 tūkstančiai lietuvių. Dauguma jų gyvena vienoje vietoje,—miesto dalyje, vadinamoje Montello. Kiti tą miesto dalį tiesiai vadina "Lithuanian Village." Čia labai ilgai, apie 30 metų, klebonavo kun. J. Švagždys, o nuo 1948 m. vasaros klebonu yra kun. Pr. Strakauskas; vikarais — kun. A. Klimas (atvykęs iš tremties) ir kun. S. Saulėnas. Parapija, šv. Roko, turi pradinę mokyklą, kurią veda Jėzaus Nukryžiuotojo seserys. Jų centras yra taip pat Brocktone. Šiemet brocktoniečiai, vadovaujami savo klebono, pradeda statyti naują bažnyčią. Surinkę yra jau 185 tūkstančius dolerių.

• **Julija Jakavonytė** jau apie 20 metų dirba Brocktono miesto savivaldybėje nuosavybės įkainuotoja ir nejudomojo turto mokesčių tvarkytoja. Ji yra šios skyriaus pirmininkė ir turi didelį šioje srityje patyrimą. Nors ji turi labai daug miesto darbų, bet suranda daug laiko dirbti ir lieutviškoje dirvoje. Daug darbuojasi Jėzaus Nukryžiuotojo Seselių Rėmėjų draugijoje ir kitose organizacijose.

Šiemet rudenį Brocktono miesto gyventojai bus prašomi rinkimų metu pasisakyti, ar jie sutinką, kad Julija Jakavonytė paliktų savo pareigose pastoviai. Ligi šiol ji buvo tvirtinama miesto mayoro, kai jos terminas pasibaigdavo. Neabejojama, kad ne tik lietuviai, bet ir didelė dauguma kitataučių parems šią darbščią, sąžiningą ir prityrusią miesto tarnautoją. Ji labai daug kam yra gero padariusi.

• **Lietuviška spaustuvė.** — Brocktone įsikūrė lietuviška spaustuvė — FORUM PRESS, 32 Wilder St. Spaustuvės savininkas yra ilgus metus buvęs "Darbininko" administratorius A. Peldžius. Telefonas: Brockton 8-0729-W.

• **Pasveiko.** Wm. Germanavičius, ilgametis LDS 2-ros kp. narys, sirgęs daugiau kaip tris mėnesius, jau prieš trejetą savaičių grįžo prie savo nuolatinio darbo — kirpyklos, kuri yra Ames st.

• **Dalyvavo daug** — pereitą sekmadienį TT. Pranciškonų piknike, Kennebunk Port, Me. dalyvavo daug brocktoniečių. Nemažai jų dirbo prie įvairių stalų. M. Bartkevičienė su sūnum Bronium buvo išvažiavę kelios dienos prieš pikniką, kad tinkamai pasiruoštų darbui.

• **Darbo šventėje,** rugsėjo 3 d., rengiamas metinis piknikas veinuolyno sodyboje. Bus ir senelių prieglaudos šventinimas. Brocktoniečiai prašomi prisidėti darbu ir dalyvavimu.

Žvalgaitis

Skaitykite ir platinkite "Darbininką"!

FUTBOLAS ŠĮ SAVAITGALĮ

Penktadienį 8:30 v.v. įvyks futbolo rungtynės tarpe lietuvių ir graikų komandos New Farmers Oval aikštėje, Metropolitan ave. ir 6 9st. Privažiuoti su Metropolitan ave. auto arba su Metroplitan linijos traukiniu iki paskutinės stoties. Sporto mėgėjai kviečiami atsilankyti į šias įdomias rungtynes.

ATLIEKAME ĮVAIRIUS SPAUDOS DARBUS

FORUM PRESS yra lietuviška, moderniška spaustuvė, kurios savininkas yra A. Peldžius, ilgus metus buvęs "Darbininko" administratorius. Šioje spaustuvėje yra atliekami įvairūs spaudos darbai; kaip tai: konstitucijos • mokesčių knygelės • pamfletai • plakatai • įvairūs tikietai • laiškams antraštės, • vokai • vestuvių pakvietimai — Wedding Invitations ir t.t.

FOTOGRAFIJOS būdu — Offsetu perspausdiname: maldaknyges, • mokyklų vadovėlius ir t.t. Visais spaudos reikalais kreipkitės:

FORUM PRESS
P.O. BOX 22
BROCKTON 68, MASS.

A MORTGAGE IS A PERSONAL MATTER

It's good to have your mortgage with people who are "always around"

A mortgage is a mighty important piece of business. That's why there's a great advantage in arranging it with this friendly Savings Bank. Our officers are always available to you . . . for discussion of anything you may have on your mind about your mortgage. A Savings Bank mortgage is low cost, too. Come in and talk it over.

BRIDGEWATER Savings BANK

BRIDGEWATER Open Fri. Eve. 6:30 to 8 — WEST BRIDGEWATER Open Wed. Eve. 7 to 8:30

Phone STagg 2-3108

ANTON APPEL

JERSEY PORK

428 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Didžiausias pasirinkimas visokios mėsos

LIETUVIAKOS DEŠROS — SKANUS SKILANDŽIAI

Liberty Federal Savings AND LOAN ASSOCIATION
Philadelphia 7, Pa.
235 N. BROAD STREET
(Temporary Address)
New Building Under Construction at 202-204 North Broad Street
Total Assets . . . $9,396,856
General Reserves and Surplus $502,012
CHARLES S. CHELEDEN, President
Current Dividend 2½% Per Annum
Payable June 30 and December 31
Paid Without Interruption Since 1901
SAVINGS ACCOUNTS NOW INSURED UP TO $10,000

The SECOND NATIONAL BANK of NASHUA, N.H.
Member Federal Deposit Insurance Corp.

EST. 1851
Indian Head NATIONAL BANK
NASHUA, NEW HAMPSHIRE
Member Federal Deposit Insurance Corp.

NASHUA TRUST COMPANY

ĮVAIRENYBĖ

Pastipo barškuolė, įkandusi žmogų

San Antonio, Texas, aviacijos bazėje barškuolė įkando tarnautoją Gomezą. Tačiau visų nusistebėjimui žmogui įkandimas nieko nekenkė, o barškuolę po įkandimo pradėjo tampyti konvulsijos ir, 15 pėdų nušliaužusi, ji pastipo.

Sakoma, kad Gomezo kūnas yra persisunkęs nuodais, vartojamais dirbtuvėje, kurie barškuolei pakenkė.

Sijonas daug patogesnis

Lindau uoste, Vokietijoj, atkreipė visų dėmesį vyras, kuris buvo ne kelnėmis apsimovęs, bet segėjo sijoną. Buvo pradėta spėlioti, kad tai esąs senoviniu apdaru apsirengęs šveicaras ar Voralbergo gyventojas. Bet dalykas paaiškėjo, kai vienas juo susidomėjusių susekė, kad tasai keistuolis gyvena vakarinėje Algaeu dalyje. Paklaustas, jis taip dalyką paaiškino. Karui baigiantis jis nuplėšė paskutines savo kelines ir, nors turėjo kortelę, niekur negalėjo gaut jas nusipirkti. Tuomet žmona davė jam apsisegti savo sijoną. Nuo to laiko juo ir segįs. Jis esąs daug patogesnis už kelines. Kad žmonės iš jo juokiasi, jis laiko nepagrįstu dalyku — iš moterų, kurios vyriškomis kelinėmis apsimovusios bėgioja, jis nesijuokiąs.

Reta paroda

Danijoj Odense miesto biblioteka surengė parodą, kurioj surinkti visi daiktai, kuriuos skaitytojai panaudoja pasižymėti, ligi kurios vietos perskaitė knygą. Tarp kitų įvairių dalykų ten padėta ir riekė juodos duonos, silkė ir gabalas tešlainio.

Leidžiama tik asilams

Norėdami sutrumpinti kelią, praeiviai nuolat eidavo per Minden gyvenančio vokiečio pievą. Savininkas tad nutarė čia prikalti lentelę su parašu, kad eiti per pievą neleidžiama. Bet niekaip nesugalvojo, ką užrašyti. Bandė rašyti "Eiti draudžiama," "Už ėjimą pieva baudžiama" ir net "Atsargiai! Minos!" Bet vis jam išrodė, jog tai dar nepadės. Dėl to pakabino lentelę su užrašu "Leidžiama praeiti tik asilams." Nuo to laiko niekas per pievą nebeina.

Ligonis išperėjo vištuką

Vokietijoj vienam sugipsuotam ligoniui gydytojas juokais pasakė, jog, neturėdamas ką kita veikti, galėtų vištelius perėti. Ligonis iš tikro pasidėjo ant pilvo kiaušinį ir tol laikė, kol šiomis dienomis iš jo išsiskylė vištukas.

Girtos karvės

Netoli Kalkutos, Indijoj, gyventojai nustebo pamatę svirduliuojančias karves, bevartaliojančias apdujusiomis akimis kiaules ir varnas tiek pasigėrusias, kad nebegalėjo pakilti. Policija nusekė gyvulių pėdomis prie upeliuko, kuris jau iš tolo dvokė degtine. O paupiu priėjo ir prie namo, iš kurio linksmai čiurleno į upelį degtinė. Paaiškėjo, kad ten būta slaptos degtinės varyklos. Degtindariams kažkur pasišalinus, indai persipildė ir degtinė pradėjo tekėti į upelį.

Tik po vieną žmogžudystę

Kovodami prieš nepadorią literatūrą, Austrijos kriminalinių romanų leidėjai nutarė įsivesti patys sau cenzūrą. Tarp kita ko jie įsipareigojo, kad vienam leidiny nebūtų daugaiu, kaip viena žmogžudystė.

Sumanus danas

Vienas Danijos ūkininkas turėjo per 30 jardų ilgio požemy esantį vamzdį prakišti elektros laidus. Bet laidai linko, ir niekaip ūkininkas negalėjo jų pro vamzdį prakišti. Tuomet jis prie vieno vamzdžio galo patupdė katę, o prie antro kačiuką, kuriam prie uodegos pririšo virvutę. Kai tik katė miauktelėjo, kačiukas ir nulindo vamzdžiu pas motiną, kartu pertiesdamas per vamzdį ir virvutę.

Telefonas: EV 7-7411

KLEEN KOL COAL CO.

LISAUSKO ANGLIŲ KOMP.

Anglys, Coke ir Aliejus

496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Gyvenimo vieta

65-43 Grand Ave. Maspeth, N. Y.

Tel. TWining 4-8087

KLAUSYKIT RADIJO!

KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ 11 VALANDĄ RYTO

Lietuvių Radijo Draugijos

PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

ŠEŠTADIENIAIS 2 VAL. POPIET. —:— WWRL 1600 kc

GYVUOJA PER 15 METŲ

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai, ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai)

495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 4-7142

J. P. GINKUS, Direktorius — AD. JEZAVITAS, Muzikos Dir. — V. UBAREVIČIUS, Pranešimų Dir.

Jau 9-ti Metai Kai Visi Klauso—

"Lietuvos Atsiminimų"

RADIJO VALANDŲ

Šeštadieniais, 4:45 - 5:30 p. p.

Stotis WEVD—1330 kil. 5000 w.

JOK. J. STUKAS, Dir.

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. WAverly 6-3325

SAVI, PAS SAVUOSIUS!

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

Gali gauti darbo

Lietuvė moteris gali gauti darbo namų ruošoje kaip šeimininkė New Yorko apylinkėje. Geros sąlygos, 8 darbo valandos ir geras atlyginimas. Smulkiau teirautis: "Gabijoje", 340 Union Ave. Tel. EV-8-6153.

Albert Th. Dana

LIETUVIS ADVOKATAS

119-17-120 St. Hillside Ave.

Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. VIrginia 9-4882

John W. Ansell

LIETUVIS ADVOKATAS

15 Park Row, New York

Telefonai:

Ofiso Tel. WO 2-3497 — Namų Tel. NE 9-5680

Stephen Bredes Jr.

ADVOKATAS

197 Havemeyer Street

Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-9394

E. POVILANSKŲ

Baras ir Restoranas

Puiki Salė Šeimyninėms Pramogoms

158 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVergreen 4-9737

JEI NORITE VAŽIUOTI

į kitą miestą, į naują butą, į kurortą, į stotį ir t.t. — visur mūsų automobiliai pigiai ir greit perveš Jus kartu su bagažu ir daiktais.

Užsisakykite telefonu CYpress 9-7879 tarp 6-10 val. ryto ir 6-10 val. vakaro

2066 Anthony ave., New York 57, N. Y.

TRANSPORTATION BUREAU

LIETUVIŲ UŽEIGA

MAISTAS, GĖRIMAI, MALONUS PATARNAVIMAS

COOPER BAR & GRILL

101 COOPER ST., B'KLYN 7, N. Y.

Tel. GL. 2-8589

Savininkai: FRANK MILAS, JOHN L. RIMŠA

EV 4-9293

SALDAINIŲ PALOCIUS

Geriausios rūšies Lengvi Užkandžiai, Kava, Arbata, Hot Chocolate

PUSRYČIAI — PIETŲS — VAKARIENĖ — ALUS

Didžiausias pasirinkimas AISKRYMO, namie gaminto iš geriausios smetonos

Priimami užsakymai įvairiems parengimams

JUOZAS GINKUS

495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Pristatome Alų ir Toniką

Mes turime 11-kos rūšių alaus ir įvairių tonikų.

Mes alų ir toniką pristatome vestuvėms, į namus, krikštynoms, parėms ir piknikams. Patarnavimas skubus ir mandagus. Šaukite:

BORIS BEVERAVE CO.

J. ARLAUSKAS, Savininkas

220 E Street Tel. SO 8-3141, So. Boston, Mass.

Telefonas: EVergreen 4-8934

PARAMOUNT BAR & GRILL

STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARD MIŠIUNAS

SAVININKAI

Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.

Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti.

Importuoti konjakai - Užkandžiai - Televizija - Muzika - Sportas

502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

UŽSISAKYKITE TONIKO PAS MUS

Pristatom geriausį toniką Piknikams, Vestuvėms, Krikštynoms ir Visokiems Parengimams.

Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

GRAFTON AVE., ISLINGTON, MASS.

Tel. Dedham 1304-W

PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

A. J. NAMAKSY

Office Tel. SO 8-0948

Real Estate & Insurance

409 W. BROADWAY

SO. BOSTON, MASS.

Res. 37 Oriole Street

WEST ROXBURY, MASS.

Tel. PA—7-1233-W

Automatic Laundry

Namie skalbti neapsimoka.

Atneškite baltinius mums ir kai bematant išskalbsime gerai ir pigiai.

396 W. BROADWAY

South Boston, Mass.

Lietuvis Charles J. Kay, sav.

PIRKITE NAMUS

WILLIAMSBURGE—arti Apreiškimo lietuvių parapijos bažnyčios—8 šeimynų namas su tuščiu butu parduodamas pigia kaina.

WOODHAVEN—arti Forest Park — ir kitose apylinkėse turime gražių namų parduoti.

Namų pirkimo bei pardavimo ir visokios apdraudos (insurance) reikalais gerai patarnaus:

J. P. MACHULIS

Real Estate & Insurance

8656 85th St., Woodhaven 21, N. Y.

Tel. VIrginia 7-1896

ALAVIJA

Alavija (Alijošius) yra gera nuo vidurių nemalimo, užkietėjimo, malšinimo gumbo ir dieglių, jeigu galva skauda nuo netikusio maisto arba jautiesi prarūgęs, apsunkintas. Paimk Alavijos grūdelių ne daugiau kaip žirnio didumo, sukramtyk gerai ir nuryk, arba sutarpyk Alaviją vandenyje ir išgerk. Pramuš kad ir kiečiausius vidurius. Alavijos svaras $2.50. Mažiau perkant 6 uncijų už $1.00. Prisiunčiam į jūsų namus.

ALEXANDER'S CO.

414 W. Broadway

South Boston 27, Mass.

DAKTARAI ir LAIDOJIMO BIURAI

New Yorke

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(Armakauskas)

Graborius—Balsamuotojas

Moderniška Koplyčia

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(Bieliauskas)

Laidotuvių Direktorius

Notary Public

660 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

Graborius—Balsamuotojas

231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.

Tel. VIrginia 7-4499

F. W. Shalins

(Šalinskas)

Laisniuotas Graborius

Suteikiam Garbingas Laidotuves

— $150 —

KOPLYČIĄ SUTEIKIAM NEMOKAMAI

84 - 02 Jamaica Avenue, Brooklyn, N. Y.

Kitur

Tel. POPlar 4110

Charles J. Roman

(Ramanauskas)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

1113 Mt. Vernon St.

Philadelphia, Pa.

Moderniška laidojimo įstaiga

Didelė, graži koplyčia, erdvi salė

Pakeleivingiems suteikiama nakvynė

Viskas nemokamai

Kreipkitės dieną ir naktį

Tel. NEwton 9-4464

Estate of A. J. Valantiejus

VERONICA R. VALANTIEJUS

Laisniuotas Graborius

GENERAL INSURANCE AGENT

54-41 — 72nd Street Maspeth, N. Y.

ZUPP'S BAR TELEVIZIJA SPORTAS - MUZIKA

JOS. ZEIDAT, JR., Savininkas

Visų lietuvių mėgiamiausia, moderniškai įrengta užeiga — Ideališka vieta paviešėti ir pavaišinti svečius.

VISOKIŲ RŪSIŲ GĖRIMAI IR UŽKANDŽIAI

MALONUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

Prašome užeiti ir įsitikinti.

411 GRAND STREET

Tel. EV. 4-7729 BROOKLYN, N. Y.

V. GERULAIČIO

Transporto Kontora

Atlieka baldų, prekių, keleivių ir jų bagažo PERVEŽIMO DARBUS

Aptarnavimo kainos žymiai mažesnės kaip kitur.

Rašykite: 671 WALES AVE., BRONX, N. Y.,

arba telefonuokite: MElrose 5-3149 nuo 6 val. iki 10 v. vak.

Tel. EVergreen 4-9352

4-2442

ALLIANCE HALL

195 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

CATERERS — Communion Breakfasts

Parties-Weddings — Banquets

MEETING HALL

Bostone

S. Barasevičius ir Sūnus

FUNERAL HOME

254 W. BROADWAY

South Boston, Mass.

JOSEPH BARASEVIČIUS

Laidotuvių Direktorius

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį.

Koplyčia šermenims dykai.

Tel. SOuth Boston 8-2590

AVenue 2-2484

CASPER

FUNERAL HOME

187 DORCHESTER STREET

South Boston, Mass.

Joseph W. Casper

(KASPERAS)

Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Koplyčia šermenims dykai

Tel. SO 8-1437

SOuth Boston 8-3960

VYTAUTAS YAKAVONIS

FUNERAL HOME

741 NO. MAIN STREET

Brockton, Mass.

V. YAKAVONIS

Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas

Patarnavimas dieną ir naktį.

Koplyčia šermenims dykai

Tel. BROCKTON 8-1580

ZALETSKAS

FUNERAL HOME

564 EAST BROADWAY

South Boston, Mass.

D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas

Graboriai ir Balsamuotojai

Patarnavimas dieną ir naktį.

Koplyčia šermenims dykai

NOTARY PUBLIC

Tel. SO 8-0815

SOuth Boston 8-2609

WAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.

Cambridge, Mass.

PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas

(NOTARY PUBLIC)

Patarnavimas dieną ir naktį.

Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis.

Kainos tos pačios ir į kitus miestus.

Reikale šaukite: Tel. TR 6-6454

WAITT

FUNERAL HOME

30 EMERSON AVE.

Brockton, Mass.

EDWARD J. WAITT

(Waitekūnas)

Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas

Patarnavimas Dieną ir Naktį.

Koplyčia šermenims dykai.

Tel. Brockton 3368

Įvairūs skelbimai

J. KUMPIKO

ELEKTRO MOTORŲ DIRBTUVĖ

TAISO:

Electro Motorus — Ventiliatorius — Kirpimo bei skutimo mašinas—skalbimo mašinas ir dulkių siurblius.

105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Garantuotas ir greitas patarnavimas.

V. ZUBAWICZ

NOTARY PUBLIC

111 AINSLIE ST., Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EV 4-3049

William J. Drake

(DRAGUNAS)

LIETUVIS ADVOKATAS

85 - 03 WAREHAM PL.

JAMAICA, N. Y.

Tel. JAmaica 3-7722

Darbininkas
AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

NEW YORKO NAUJIENOS

Apreiškimo parapijos salė dažoma ir dekoruojama

Brooklyniečių svarbiausia susirinkimų ir kultūrinių parengimų vieta — Apreiškimo parapijos salė — netrukus gaus naują išvaizdą. Kleb. kun. N. Pakalnis ją išdažyti ir dekoruoti pavedė dail. Č. Janušui ir meisteriui L. Bukauskui. Dažymo darbas jau pradėtas, o po to ji bus dekoruota tautiškais motyvais. Dail. Č. Janušas kartu su L. Bukausku taip pat dirba ir prie Tėvų Pranciškonų vienuolyno Brooklyne dažymo ir dekoravimo.

Ateitininkų susirinkimas

įvykęs rugpiūčio 17 d. Angelų Karalienės parapijos salėje — ateitininkų romovėje, buvo labai gausus. Dalyvavo sendraugių ir studentų kuopų nariai. Svarstyta eiliniai organizaciniai klausimai. Išrinkta atstovai į metinę At-kų Sąjungos konferenciją, kuri įvyks Rochestery, rugsėjo 1-2 d.d. Sudaryta komisija surengti Lietuvos krikšto 700 metų sukakties proga akademiją vienoje viešųjų New Yorko salių. Aptarta ruošiamo Rudens Baliaus, rugsėjo 23 d., reikalai. Nutarta aktyviai įsijungti į BALF ruošiamą tremtinių pagalbai vajaus darbą ir kt.

Vyčių paroda

rengiama New Yorke suvažiavimo metu rugsėjo 6-9 d. Ja norima pavaizduoti 40 metų Vyčių veikla. Kas turėtų kokių eksponatų arba archyvinės medžiagos, maloniai prašomas paskolinti vietos Vyčių kuopai. Po parodos bus tvarkingai grąžinta ir dar su nuoširdžia padėka.

Kompoz. Juozas Žilevičius

yra vyčių ir Kunigų Vienybės komisijų pakviestas vadovauti parapijų chorams šv. Patriko katedroje, rugs. 9 d., 4 val. p. p., kada įvyks Mišparai už Lietuvą paminėti 700 metų krikščionybės suakaktį Lietuvoje. Vyčių vyriausioji Valdyba kviečia visą jaunimą dalyvauti pamaldose, o ypač prisidėti prie bendro giedojimo. Visos draugijos galės dalyvauti su savo vėliavomis.

Vyčių Centro Pirmininkas

Vajaus Komitetas

rugpiūčio mėn. 22 d. 8 val. vakare BALFo patalpose, 105 Grand St., Brooklyne, renkasi posėdžio. Pirmininkas adv. Pr. Aleksis kviečia būtinai dalyvauti visus komiteto narius.

Dail. V. K. Jonynas atvyks į New Yorką

Iš Vokietijos pranešta, kad neturkus į New Yorką turįs atvykti dail. V. K. Jonynas, kuris jau praėjo visas emigracijos įstaigas. Dail. V. K. Jonynas paskutiniu metu Vokietijoje buvo kultūros reikalų patarėjas prie prancūzų okupacinės valdžios, o ypač pagarsėjo savo pašto ženklais, kurie Vokietijos pašto dar ir dabar tebėra naudojami.

Amerikiečių spauda džiaugiasi gerai nuaugusiu lietuviuku

"Daily News" ir Brooklyn Eagle" buvo įdėjusios New Yorko uoste padarytas Gyčio Adamkevičiaus nuotraukas. Šis 7 metų amžiaus berniukas, buvo rašoma, tik ką iš Vokietijos su savo motina ir sesute atvykęs pas tėtį į Brooklyną. Jo tėvas dail. V. Adamkevičius į Brooklyną yra atvykęs žymiai anksčiau.

• **Izabelė Razmantienė,** Moterų Sąjungos 29 kuopos ir N. Y. ir N. J. apskričio raštininkė išvyko į moterų suvažiavimą. Pakeliui lankys gimines N. Anglijoje.

Maspeth, N. Y.

• **Kun. J. Vaškas,** MIC ir kun. Saulėnas atostogavo Maspethe.

• **P. Ražickienė** išvyko į L. K. Moterų seimą, Putnam, Conn.

• **V. J. Atsimainymo** parapijos bazaro komitetas rugpiūčio 27 d., po vakarinių pamaldų turės pasitarimą. Visos draugijos prašomos atsiųsti savo atstovus.

• **L. Vyčių 110 kuopa** nutarė prisidėti prie komisijos darbų organizuoti šv. Patricko Katedroje pamaldas Lietuvos krikšto 700 metų sukakties proga.

• **V. J. Atsimainymo** parapijos choras nutarė dalyvauti bendram parapijų chore, kuris giedos pamaldų metu šv. Patriko katedroje minint Lietuvos krišto 700 metų sukaktį.

Anketa mokyklos reikalu

New Yorko lietuvių mokytojų draugija, rūpindamosi lietuviškojo jaunimo reikalais, parengė anketą ir išsiuntinėjo ją pedagogams, visuomenininkams, kultūrininkams, rašytojams, jaunimo vadovams ir parapijinių mokyklų vadovybėms, kur yra lietuvių mokinių ir lietuvių mokytojų. Anketoje yra 20 klausimų, kurie paliečia lietuvybės ugdymo sąlygas ir nutautėjimo priežastis, taipgi net apima dabartinio suaktyvinto lituanistinio dėstymo būtinumą ir tikros lietuviškos mokyklos išlaikymą New Yorke ar Brooklyne.

Apreiškimo parap. klebonas kun. N. Pakalnis pirmas pasistengė atsakyti į visus anketos klausimus. Jis patiekė aktualios medžiagos ir pareiškė savo nuomonę apie lietuviškos mokyklos įsteigimą ir jos išlaikymo galimybes.

Išvyko dr. A. Pakalniškis

Prieš pusantrų metų Brooklyne apsigyvenęs med. dr. Alf. Pakalniškis šiomis dienomis persikėlė gyventi į Cleveland, Ohio.

A. Rimydis apie J. Kruminą

Žurnalistas ir poetas Antanas Rimydis, neseniai per J. Stuko radiją skaitęs savo rašinį apie mirusį rašytoją Juozą Kruminą, praplėtęs ir papildęs išspausdins jį literatūros žurnale "Gabija". Žurnalą redaguoja Stp. Zobarskas, leidžia Spaudos Centras.

Išvyko J. Petrėnas

Rašytojas Juozas Petrėnas, "Vienybės" redaktorius, išvyko į Scranton ir Wilkes Barre, Pa., parinkti laikraščiui prenumeratos.

Lietuvių Katalikų Centro posėdis įvyksta šį antradienį, 8 val. vakare, 417 Grand St.

New Yorko policininkai praveda mergaitę pro gatvę.

Liet. Karių Ramovė

Brooklyne gyvenantieji lietuviai kariai susibūrė į bendrą savo organizaciją, įsteigdami Lietuvių Karių Ramovės Brooklyno skyrių. Skyriui vadovauja Kriaunaitis. Po vasaros atostogų jų artimiausias susirinkimas įvyks rugsėjo mėn.

S. Urbonas

pasaulio lietuvių karių mėnesinio žurnalo "Kario" redaktorius, žurnalo reikalais išskrido į Čikagą ir tenai užtruks ilgesnį laiką.

"Oliver Twist" filma

New Yorko "Park Avenue" teatre jau keletas savaičių, kai dideliu pasisekimu rodoma pagal Ch. Dickens knygą pagaminta filma "Oliver Twist". Kiekvieną seansą filmos žiūri gausi publika. New Yorko artistų ir mokslinkų draugija neseniai pareiškė protestą, esą, filmoje esama rasinės neapykantos.

Manydami, kad "Oliver Twist" gali būti ateityje ir nerodomas, daugelis dabar veržiasi filmą pamatyti, nes pastatymas yra tikrai geras.

Lanko braižymo kursus

Micamold radijo kondensatorių fabrike dirbąs dipl. ek. Jonas Šileikis laisvalaikiu pradėjo lankyti braižymo kursus New Yorke.

BOSTONO ŽINIOS

Prel. Pr. M. Juras

rugpiūčio mėn. 18 d. per lietuvių radijo valandą, vadovaujamą buv. "Darbininko" redaktoriaus A. Kneižio (Salem, Mass. WESX 1230 kiloc.), kalbėjo apie Nukryžiuotojo Jėzaus seserų rėmėjų rengiamą Darbo Šventėje (rugsėjo 3 d.) pikniką, kuris bus Brocktone, Sopulingosios Dievo Motinos vienuolyne. Kartu bus šventinami senelėms pastatyti prieglaudos namai. Prel. Pr. Juras yra Nukryžiuotojo Jėzaus seserų rėmėjų pirmininkas. Jis ragina visus lietuvius, kurie tik gali, vykti į pikniką ir tuo paremti kilnų seserų darbą. O kas negali nuvykti — paremti auka. Seserys uoliai dirba lietuvių parapinėse mokyklose, organizacijose ir slaugo senelius. Vieni prieglaudos nariai Brocktone jau yra, o kiti šventinami rugsėjo 3 d.

Mindaugo krikšto minėjimas

Federacijos susirinkimas, kuriame tartasi dėl Mindaugo krikšto ir rugsėjo 8 d. minėjimo, įvyko rugp. 15 d. Susirinkimui vadovavo Lietuvių radijo programos vedėjas A. Kneižys. Buvo gausiai susirinkę visuomenės veikėjų. Aptarti įvairūs svarbūs klausimai. Nutarta Mindaugo krikšto ir rugsėjo 8 d. minėjimą surengti rugs. 2 d. (sekmadienį) Municipal Building salėje. Numatyta minėjimo programa: pamaldos ir iškilmingas aktas. Pamaldų metu pamokslą pasakys prel. Pr. M. Juras. Paskaitas kviečiami skaityti Dr. P. Kaladė ir S. Sužiedėlis. Meninę programą išpildys operos solistas St. Liepas, poetas B. Brazdžionis, smuikininkė A. Plevokaitė ir šv. Petro parapijos choras, vadovaujamas kompozitoriaus muz. J. Kačinsko.

Iškilmėms organizuoti ir pravesti sudarytas komitetas iš Federacijos valdybos ir dar 3 asmenų. Jam pirmininkauja kun. Pr. Virmauskis.

Kompozitorius Jeronimas Kačinskas

pasiėmė porą savaičių atostogų. Šiaip jau jis dirba labai intensyviai vargoninkaudamas, mokydamas ir diriguodamas chorą, komponuodamas naujus kūrinius. Choras jo atostogų metu pratybų neturės. Pirmosios po atostogų pratybos bus rugpiūčio mėn. 30 d., 7:30 val. vak. pasirengti prie iškilmingo Mindaugo krikšto sukakties ir rugsėjo 8-sios minėjimo. Iškilmės įvyks rugsėjo mėn. 2 d. Be to, choras rengia didelį koncertą spalio mėn. 21 d. So. Bostono High School salėje. Atostogaujantį kompozitorių Kačinską pavaduoja muzik. Rapolas Juška.

• **Kun. Rupeika** atvyksta kuriam laikui į Bostoną aplankyti savo namiškių.

• **Adv. Kalinauskas** su šeima yra išvykęs atostogų į Nantucket pajūrį.

• **St. ir V. Minkai** atostogauja prie Rangley ežero, Maine valstybėje.

• **A. ir K. Namaksiai** minėjo 25 metų vedybų sukaktį. Abu uoliai prisideda prie visuomeninių parengimų.

Praną Rožėną aplankius

KAZYS MAŽUTIS

Yra tautiečių, kurie savo apsukrumu, darbštumu ir taupumu yra prasimušę į pasiturinčiųjų žmonių tarpą. Jie yra pavyzdžiu kitiems.

Štai vykdamas iš Bostono 138 keliu, privažiuoju miestelį **Raynham, Mass.** Įvažiavęs pasuki antruoju keliu į kairę ir gražiu siauru keliukų privažiuoji prie nepaprastai gražios vietos — sodybos prie kryžkelės ir ežero. Pasirodo, ta graži sodyba yra lietuvio patrioto Prano Rožėno nuosavybė.

Pranas Rožėnas yra kilęs iš Purvėnų kaimo prie Eišiškių, kur jis lankė mokyklą. Yra lankęs Lydą ir Vilnių. Gimęs 1885, o 1905 metais jau išbėga į Ameriką pas savo brolius. Pradžia sunki, kaip ir kiekvieno naujo ateivio. Bet štai, ką mes šiandien pas jį matome.

Visų pirma — jo graži lietuviška šeimynėlė. Visi jau suaugę. Vieną išskyrus, visi čia gimę, augę, bet kalba gražiai lietuviškai. Pas jį ant stalo padėti lietuviški laikraščiai. Vaikai paruošti gyvenimui, turi savo profesiją. Pats Pranas Rožėnas kalba gražia lietuvių kalba, yra pilnas energijos, turi gražių planų ateičiai. Visą laiką sielojasi darbininkų reikalais. Jis pats savo ūkyje daro viską, kad pas jį darbininkai gautų teisingą atlyginimą, žmonišką kambarį ir gerą maistą. Pakalbintas darbininkas pasisako esą labai patenkintas darbo sąlygomis šioje didelėje lietuvio farmoje. O ta farma, 680 akrų žemės, tai paukščių ir pieno ūkis. Įrengimai moderniški. Karvės melžiamos mašinomis. Vištoms ir kalakutams maistą išskirsto ir išnešioja mašinos. Kiaušiniai rūšiuojami mašina. Plunksnos pešamos mašina. Savo sunkvežimiais išvežioja pirkėjams paukštieną ir pieno gaminius.

Pati sodyba labai gražioje vietoje, prie ežero. Kai vienos tautybės žmonės norėjo savo tautiečiams nusipirkti prie ežero gražų kalniuką jo kaiminystėje ir neįsileisti lietuvių, tai Pranas Rožėnas savo žemėje prie pat jo parduodamo sklypo įrengė kiaulides. Atvykę pirkėjai pašnirpštė nosis ir apsisukę grįžo namo. Tas gražus kalniukas prie ežero pigia kaina vėliau atiteko mūsų sumaniam tautiečiui.

Šiandien jo sodyba yra žinoma "Lakeside Farm" at Raynham, Mass. vardu. Čia atvyksta įvairūs žmonės užsisakyti didesnius kiekius paukštienos ir pieno ūkio gaminių. Čia atvyksta ir lietuviai, suruošdami ežero pakrantėje savo piknikus.

Pranas Rožėnas turi nuosavybę ir Floridoje. Žiemą jis praleidžia su savo žmona palmių paunksmėje. Reikia džiaugtis, kad yra sumanių ir energingų tautiečių, kurie sugeba prasimušti, sukurti ir saviesiems geresnes ir lengvesnes gyvenimo sąlygas.

Lubų dažymas tik $7.50

Švarus darbas, greitas patarnavimas. Geriausi dažai (ar medžiaga). Kreipkitės į Mr. WETMORE, Boston. Tel. LY-2-1269.

AUKOS "DARBININKUI"

Mr. Kazys Kovaliauskas,	2 dol.
K. Daugėla, Manchester, N. H.	1 dol.
J. Prapuolenis, Linden, N. J.	1 dol.
Mrs. Stella Pranckitis	1 dol.
Mr. and Mrs. J. Bacėnas, Kearny, N. J.	1 dol.
Jurgis Rokas, Akron, Ohio	1 dol

Nuoširdžiai dėkojame.

Administracija

Quaker Path & Mount Grey Rd. Stony Brook, Long Island

STONY BROOK LODGE

Vedėja Pr. LAPIENĖ

Kam patinka gamta—grynas oras, medžiai ir jūra, — kviečiamas atostogas praleisti Stony Brook Lodge, lietuvių vasarvietėj. Viešbučio kambariai su visais moderniškais patogumais. Sveikas ir įvairus maistas. Mėgstantiems skaityti čia pat didelė knygų biblioteka.

Kainos pernykštės: vienam asm. savaitei nuo $40.; dviem į kambarį nuo $70.; vienam asm. parai nuo $7. Vaikams pusė kainos, bet jie priimami tik su tėvais. Birželyje ir nuo rugsėjo 10 žymi nuolaida.

Dėl rezervacijų rašykite MRS. LAPE, STONY BROOK, N. Y. Telefonai: Stony Brook 8-R arba Stony Brook 586.

Susisiekimas: Traukiniu iš New York'o imti Pennsylvania stoty Long Island traukinį, einantį į Port Jefferson (dažnai jį reikia pakeisti Jamaica stotyje, persėdant į kitą Long Island traukinį, einantį į Port Jefferson). Nuo Jamaica maždaug po 1½ val. kelionės išlipti Stony Brook stotelėj, nuo kur taxi už 35c priveža prie vasarvietės durų.

Automobiliu: iš New York'o važiuoti 25 keliu iki Smithtown, o nuo čia imti 25A ir juo važiuoti iki Stony Brook geležkelio stotelės. Nuo čia, sekant Stony Brook Lodge iškabą, sukti po kairei ir tiesiog važiuoti iki vasarvietės (viena mailė kelio).

Dabarties pastabos

Tamsa vidudienyje

▲ Rugpiūčio 4 d. lietuviškasis AMERIKOS BALSAS pirmosios programos metu baigė transliuoti visą savaitę užtrukusį Sidney Kingsley įscenizuotą **Arthuro Koestlerio** šešių paveikslų radijo vaidinimą "Tamsa vidudienyje."

Šiame veikale parodomi Sovietų policinės valstybės kėslai ir priemonės. Nors dramos herojus Nikalojus Siemionovič Rubašovas vaizduojamas buvęs labai žiaurus Rusijos vadas, vadovavęsis partijos filosofija, kuri pateisina bet kokias priemones, tačiau paslaptingos ir klastingos Kremliaus politikos pasekmės buvo tos, kad Rubašovas apkaltinamas nukrypęs nuo linijos ir pasodinamas Liubiankos kalėjiman. Kalėjimo salėje jį užplūsta atsiminimai apie savo atliktus baisius darbus komunistų partijai.

Pirmuosiuose dviejuose paveiksluose ir parodoma pora tokių epizodų. Čia Rubašovas prisimena savo žodžius Marselyje, kad **"revoliucijos nelaimimos nei padorumu, nei aukšta morale."** Kalėjimo sienomis aidi ir Leipcigo jaunam komunistų vadui Ričardui ištarti žodžiai: **"Partija niekados neklysta... Partija — tai istorija."**

Likusiuose keturiuose paveiksluose parodomas Rubašovo tardymas, privertęs prisipažinti nusikaltus. Panaudojamos ir plikinančios šviesos, ir kankinimai, grasinimai, teroras... Mes girdime Rubašovą šaukiant: **"Jei jūs mane kankinsite, aš visa, kas man bus pakišta, pasirašysiu. Aš pakartosiu visa, ką būsiu liepiamas kartoti. Bet rytoj aš viską atšauksiu. Apklausinėjimo metu viešame teisme sušuksiu taip, kad visas pasaulis išgirstų. Kad jūs skandinate revoliuciją žmonių kraujuje, kad tironija žengia, kad ji lipa per mūsų lavonus"...** Ir jis ironiškai kreipiasi į tardytoją Gletkiną: **"Jūs to bijote, nes žinote, kad jeigu aš tą padaryčiau — ir jūsų karjera būtų baigta.** Tardytojui paprašius neiti į asmeniškumus, Rubašovas sako: **"Mirtis, kad ir ne dėl asmeniškų priežasčių, vis dėlto, yra asmeniškas reikalas!"** Paklaustas, kam jis gyventų, jei būtų paleistas, Rubašovas su kartėliu ištaria: "Nebėra kam... **Aš — žmogus be tėvynės...**

Šeštajame paveiksle tardytojui pavyksta šį "žmogų be tėvynės" sugniuždyti. Rubašovas "sužino" net savo mylimąją partiją paaukojęs. Jis kaltina save dėl jos mirties. Tas jį pribaigia, Rubašovas sielvarte prisipažįsta kaltas. Kaltas visu kuo...

Koestleris savo veikale svarsto, kaip bolševikinė galvosena ir humaniškumas kartu pasireiškia tame pačiame žmoguje. Ir jis stengiasi įtikinamu paprastumu parodyti, kokių priemonių griebiasi žiaurios ir užkietėjusios revoliucionierių širdys.

▲ Pasiklausius šio radijo vadinimo, kilo klausimas, kam šis vaidinimas, iš viso, buvo skirtas ir ko buvo norėta šiuo vaidinimu atsiekti?

Jei šioji radijo drama buvo skirta Tėvynėje pasilikusiems broliams, tai "Tamsa vidudienyje" nei savo tematika nei turiniu negalėjo jų patenkinti. Veikalas turėjo jiems atrodyti mažiausiai naivus, o partizanai galėjo tik karčiai nusišypsoti. **Lietuvos žmonėms Sovietų tardymo metodai ir visos kitos velniavos yra geriau pažįstami, negu pačiam genialiajam Koestleriui pavyko savo veikale pavaizduoti.**

Kitaip į šį reikalą galima būtų pažiūrėti, jei vaidinimas buvo skirtas lietuviams komunistams. O tą "A. B.", atrodo, turėjo galvoje. Vienos programos metu komentatorius ir nurodė, kad spektaklis skirtas tiems, kurie iki šiol dar nepraregėjo. Šia prasme "A. B." bandymą galima būtų teigiamai įvertinti. "A. B." turi pareigą kartais prabilti ir į savuosius lietuvių tautos budelius. Minkštai miegančiam ir sočiai valgančam tautos išdavikui ši drama galėjo patiekti minčių, pamąstyti, jei jo galva dar visai nesumedėjo. Rubašovo likimas buvo pavaizduotas daugiau negu įtikinančiai.

▲ Rubašovą vaidino **Henrikas Kačinskas.** Jo įsijautimas, vaidyba dar kartą visiems (ir Tėvynėje pasilikusiems!) priminė anuos gerus laikus, kada H. Kačinskas garbingai skynė laurų lapus Vilniaus Valstybiniame Teatre. Tikėkime, kad jo žodžiai pasiekė tuos, kam jie buvo skirti.

Kitų aktorių pavardės nebuvo paskelbtos. Neblogą įspūdį paliko Luidži ir Ričardas. Pasakotojas buvo geras. Pirmieji keturi paveikslai buvo stipriausi. Gaila, kad šeštasis paveikslas, kuris vaidybiškai buvo ištemptas iki kulminacinio taško, dėl nesuprantamų priežasčių negalėjo būti tinkamai perduotas. Muzika ir garsai buvo vykusiai parinkti. Aiškiai jautėsi režisieriaus Jono Bolevičiaus-Boley ranka. Tik visai nereikėjo vaidinimo pradžioje ir pabaigoje ilgo pasakojimo, kaip vaidinimas bus puikus, kaip bus šiurpu, kaip įdomu ir įtikinama. Ir atlikta tai neįtikinančiai. Pakako ankstyvesnės reklamos (tas buvo pavyzdingai atlikta), o pačiame vaidinme reklama netiko.

▲ Ateity "A. B." **pirmučiausia turėtų kalbėti kenčiančiai ir kovojančiai Lietuvai, nuolat ir nuolat joje palaikant gyvą išlaisvinimo viltį, kuri kartu yra ir mūsų visų viltis. O taip pat parodyti, kad mūsų Tėvų Žemės kančios, laisvajame pasaulyje yra labai gerai žinomos. Ir ką mes patys darome jos išlaisvinimui!**

"A. B." jau buvo pastatęs kelis radijo vaidinimus, kurių kokybe neteko abejoti ir kurie savo tematika buvo daug aktualesni. Už šias pastangas priklauso nuoširdus lietuviškas padėkos žodis tiek "A. B." vadovybei tiek ir autoriams, režisieriams ir aktoriams.

V. UTENIS

"Darbininko" skaitytojų dėmesiui

Bostono ir apylinkės lietuviai, norį greit gauti "Darbininką" antradieniais ir penktadieniais gali visuomet nusipirkti sekančiose vietose:

1. **Darbininkas**
   366 W. Broadway
   So. Boston 27, Mass.
2. **Colonial Spa**
   357 W. Broadway
   So. Boston, Mass.
3. **Lithuanian Furniture Co.**
   326-328 W. Broadway
   So. Boston, Mass.
4. **So. Boston Cafe**
   260 W. Broadway
   So. Boston, Mass.
5. **Šv. Petro parap. bažnyčia**
   (Penktadienio numerius sekmadieniais)
   50 W. 6th St.
   So. Boston, Mass.